

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Marc Augé

Evsiz Bir Adamın Güncesi

ANLATI

Çeviren: Zeynep Büşra Bölükbaşı

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

EVSiZ BİR ADAMIN GÜNCESi

Marc Augé (Poitiers, 1935) antropolog. 1985-1995 yılları arasında başkanlık yaptığı EHESS'te araştırma direktörü olarak görev yapan Augé'nin gündelik yaşam mekânlarına ilişkin çok sayıda incelemesi bulunmaktadır.

Un ethnologue dans le métro (Hachette, 1986); *Domaines et Châteaux* (Seuil, 1989); *Non-lieux. Introduction à une anthropologie de la surmodernité* (Seuil, 1992); *Paris retraversé* (J. Mounicq ile birlikte, Éd. de l'Imprimerie Nationale, 1992); *La Guerre des rêves. Exercices d'ethno-fiction* (Seuil, 1997); *L'Impossible Voyage. Le tourisme et ses images* (Rivages-Poche, 1997); *Les Formes de l'oubli* (Payot, 1998); *Le Temps en ruines* (Galilée, 2003); *Pour quot vivons-nous?* (Fayard, 2003); *Le Métier d'anthropologue : sens et liberté* (Galilée, 2006); *Éloge de la bicyclette* (Payot, 2008); *Le Métro revisité* (Seuil, 2008); *Carnet de routes et de déroutes : septembre 2008-juin 2009* (Galilée, 2010).

Zeynep Büşra Bölükbaşı İstanbul'da doğdu. Sainte-Pulchérie ve Saint-Benoît'da okuduktan sonra İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Fransızca Öğretmenliği bölümünü bitirdi. "Luc Besson'un *Angel-A* Filminin Yapısalci-Göstergebilimsel Analizi" konulu teziyle Galatasaray Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Fransız Dili ve Edebiyatı bölümünde yüksek lisansını tamamlayan Bölükbaşı, Fransızca öğretmenliği yapmaya ve kitap çevirmeye devam etmektedir.

Marc Aug  nin
YKY'deki kitapları

Yaşsız Zaman - Kendi Etnolojini Yapmak (2017)
Evsiz Bir Adamın Güncesi (2018)

MARC AUGÉ

Evsiz Bir Adamın Güncesi

Anlatı

Çeviren

Zeynep B   ra B   kba  ı

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5186
Edebiyat - 1483

Evsiz Bir Adamın Güncesi / Marc Augé
Özgün adı: Journal d'un SDF
Çeviren: Zeynep Büşra Bölükbaşı

Kitap editörü: Korkut Erdur
Düzeltili: Cansu Dıramalı

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: Akgül Yıldız

Baskı: Promat Basın Yayımlar San. ve Tic. A.Ş.
(Orhangazi Mahallesi, 1673. Sokak, No: 34 Esenyurt / İstanbul
Sertifika No: 12039

Çeviriye temel alınan baskı: Seuil, La Librairie du XXIe siècle, 2011
1. baskı: İstanbul, Ağustos 2018
ISBN 978-975-08-4317-4

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2017
Sertifika No: 12334
© Editions du Seuil, 2011.
Collection La Librairie du XXIe siècle, sous la direction de Maurice Olender

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PFN International Publishers Circle üyesidir.

Evsiz Bir Adamın Güncesi

Neden “Etnik-Kurmaca”?

Son yıllarda sosyal hizmet uzmanları veya yardım kuruluşları görevlileri, oluşan yeni bir yoksul sınıfına dikkat çektiler: Maşlı bir işi olan ancak gelirleri bir evin kirasını ve giderlerini karşılayamayan insanlar. Bu insanlar kalabildikleri her yerde kalabiliyorlar; arkadaşlarında, misafirhanelerde hatta bazen arabalarında. Bazı belediyelerde yönetim bu insanları “Evsiz” insanlardan ayırmak için onlara artık yeni bir isim veriyor: “Sabit Evi Olmayan” insanlar (SDS: “sans domicile stable”). Bu yeni olgu hiç de nadir rastlanan bir durum değil, gittikçe de yaygınlaşıyor. Paris La Santé Cezaevi’nin başhekimî Véronique Vasseur, 2008’de Flammarion Yayınları’ndan çıkan *À la rue* [Sokakta] adlı eserinde bu durumun altını çiziyor.

Ben bu eseri yazarken yeni göçebelerin geçtikleri yolları ve yaşadıklarını tahayyül etmeye çalıştım. Bu kitap ne bir inceleme ne de bir roman, bu bir “etnik-kurmaca” (*ethnofiction*).

Peki nedir “etnik-kurmaca”? “Etnik-kurmaca”, sosyal bir olguyu helli bir bireyin özneliğiyle anlatan öykü olarak tanımlanabilir. Ama bu öykü ne bir otobiyografi ne de bir itiraflar manzumesi olduğundan, bu kurmaca bireyi mutlaka, her yönüyle, günlük hayatın içindeki binbir ayrıntısıyla ortaya koymak gerekir.

Neden “kurgu”ya başvurdum? Lévi-Strauss, Marcel Mauss’un *Yapıtına Giriş* adlı eserinde, Mauss’un “bütünsel toplumsal olgusu”yla ilişkili olarak, mefhumu kavramak için söz konusu toplumun parçası olan herkesin öznel görüşünün bütüne katılması gerektiğinin altını çizer. Ben burada tam tersini yapıyorum: Bireysel bir durum ile özel bir durumu tasvir ediyorum

ve kendini ortaya koyan toplumsal bütünlüğü hayalinde canlandırma işini okurun kendisine bırakıyorum – ki o zaten haberler ve çevresiyle yaptığı bilgi alışverişleriyle, her geçen gün bunu kendiliğinden yapıyor.

Genel bir fenomenin kaynak sağladığı tek bir durumun, bireyin bilinci üzerinde izlediği yolu ve bıraktığı etkiyi çok ayrıntılı bir şekilde hayal etmeye çalışmalıyız. Kendilerine yöneltilen anket sorularına cevap veren kişilerin yaptıkları aslında tam da böyle bir şeydir. Onlardan gelen yanıtları derleyen sosyologlar, bu bilgileri nesnel verilere dönüştürür. Ama seçilen her öge ve işlenen her cevap, hiçbir zaman gün yüzü görmeyecek hikâyeleri de maskeler. Bu anlatılardan birini tasarlamak, hayata dair her hikâyede, tıpkı her şeyden önce bir yeniden yapılan-dırma olan otobiyografik anlatıda da olduğu gibi, kurgusallığa dayanır.

Doğruluk, gerçekliğin unsurlarının edebi suretini (eğer böyle bir şey mümkünse) çıkarmak değildir. Romancılar bunu bilseler de bundan kaçınmadan önce antropolojiden ödünç alınmış bir terim veya bir kavramı kendilerine başlangıç noktası olarak belirleyebilirler. Antropolog burada tam tersini yapar: Romancının anlatısını, kendisinin öne sürdüğü kavramların veya odaklandığı düşüncelerin –bu durumda mekân ve mekânsızlık kavramlarının– ortaya çıkardığı beden, duygu, belirsizlik ve kaygı bütünlüğü olguları hakkında fikir vermek için kullanır.

Etnik-kurmaca romancısının tutkusu, normal bir romancınıninkiyle aynı değildir. Okurun kahramanıyla “özdeşleşmesini” veya ona “inanmasını” istemez. Onun istediği okurun romanda dönemiyle ilgili kimi şeyleri keşfetmesi ve yalnızca –ve yalnızca– bu açıdan anlatıda kendini bulup tanımasıdır.

Mekân ve zamana ilişkin işaretlerin kaybının yıkıcı etkilerini pek de zorlanmadan tahayyül edebilmek için hayatında bir iki kez taşınmış olmak yeterlidir. Evsiz olma durumunda yalnızca

psikoloji söz konusu değildir. Bu, aynı zamanda doğrudan bir ilişki, kimlik ve varlık sorunudur. Candide veya Montesquieu'nün İranlısı da birer etnik-kurmaca kahramandı ama onlar dünyaya şaşkınlıkla bakıyorlardı. Bugün bir etnik-kurmaca kahraman, dünyanın çılgınlığını bakışını kendine çevirerek keşfetmektedir.

Her zaman kaçmayı düşledim. Bu düş, gecelerimin sürekli tekrar eden bir sahnesi oldu. Senaryo hiçbir zaman tam olarak aynı olmasa da her defasında kendimi mucizevi bir şekilde varlığımın farkına varmamış düşmanlarca çevrelenmiş bir halde buluyordum. Bu rüyalar, iki farklı sonla kendini tekrar edip duruyordu: Ya ben kendimi gizleme gayretiyle seyirterek oradan ayrılıyordum ya da paçalarım tutuşarak tam bir panik halinde, son hızla kaçıyordum. Aynı rüyada birinden ötekine geçtiğim de oluyordu. Öyle ki, tam sessizce kaçacakken biri beni fark edip eliyle işaret ediyor, ben de çılgın kalabalığa karışıp gözden kayboluyordum. Ne olursa olsun sonuç hep aynı oluyordu: Günlük hayatın sıkıntıları ve yüzleşmenin getirdiği bunalmayla aniden altüst olmuş bir halde uyanıyor, akabinde kendi şeytanlarımdan kaçmış olmanın getirdiği rahatlamayla sakinleşiyordum – onları tanımasam da bu şeytanlar düzenli olarak peşimdeydiler.

Uyanık olduğumda; bilakis, ne zaman kendime hem artık doğal hale gelmiş hem de sırtımda bir yük olan her şeye boş verip yeni yerler keşfetmeye gitmek fikrini hayal etmek için izin versem ve ne zaman kendimi o noktada hissetsem, kan dolaşımım hızlanıyor, mutluluktan adeta soluğum kesiliyor ve neredeyse güçlkle nefes alır hale geliyordum. Sonra her şey sakinleşiyor, her şey yerli yerine oturuyordu. Opera koroları gibiydim: “İleri! İleri!” Düş görüyordum ama oturduğum yerden.

Bugün, yakında gerçekleşecek taşınmamın bir başlangıcın mı bir sonun mu habercisi olacağını bilmek isterdim. Benim

yaşımda böyle bir şeyi sorgulamak biraz saflık olarak okunabilir belki de. Hayat yaşla dalgasını geçer. Beklenmedik bir baskıyla karşı karşıyayım. Ayaklarımın üzerinde durmaya ihtiyacım var. Bir kere hareket etmek zorunda kaldığımda yeni bir yolculuk arefesi mi bu yaşadığım, yoksa mutlak bir yoldan çıkış mı çok da bilemiyorum. İşlerin muhasebe ayağıyla yetinip sadede geleceğim. Zaten her şey bir şekilde ona bağlanıyor.

Vergi müfettişi emeklisi olarak aylık gelirim 2000 avronun biraz üzerinde. Yaklaşık bir asır önce yaptığım ilk evliliğim dört yıldan kısa sürede boşanmayla sonuçlandı ve şu an hatırlamadığım bir sebepten ömür boyu nafaka ödemem gerektiğine hükme dildi: Aşağı yukarı 850 avro. Bütün bunlar eğer kısa süre önceki ikinci boşanmam gerçekleşmeseydi çok da önemli olmayabilirdi. Kabaca toplamamak gerekirse kendisi de vergi dairesinde çalışan eşimin maaşı, kirayı ve bazı sabit giderleri karşılayabiliyordu. Benimkiyle de karnımızı doyuruyorduk. Benden hiçbir şey talep etmedi, cimrilik edecek halimiz de yok; öte yandan birlikte yaşadığımız daireyi bana bırakarak başka bir şehre taşındı. Bu da beni aylık giderlerle birlikte toplam 1400 avro borçla baş başa bıraktı demek. Gerisini varın siz hesap edin.

Antikacı geldi. Antikacı dediğim ucuzcu bir ikinci el eşya satıcısı. Ama gözleri fer fecir okuyan açgözlü bir adam. Öyle ki adamı daha görür görmez başıma gelecekleri anladım. Kendini anlatırkenki hararetili tavrı ve hareketleri beni başından beri çok yordu. Söylediği her üç kelimedenden birinin “samimiyetle” veya “açık yüreklilikle” olması bende ciddi bir düzenbazlık algısı yaratıyordu. Bununla birlikte ne teklif ederse hiç tartışmadan kabul edeceğimi de en başından biliyordum. Bir an önce işimi bitirip kurtulmak arzum beni resmen felç ediyordu. On yıl önce annemden miras kalan bu 18. yüzyıl işi komodinin fiyatı için biraz pazarlık yaptım. Daha önceleri o komodinin gerçek bir antika olduğunu sık sık söylemişlerdi. Son taşınmamda, pencereden halatlarla eve taşınan bu mobilya için nakliyeciyi “göz kamaştırıcı bir parça!” demişti. “Eğer isterseniz müzayedeye gönderebiliriz” dedi satıcı adam. “Ama biraz uzun sürer tabii.” Bu teklifi hemen geri çevirdim. Sonunda eski püskü buzdolabı ve harabe fırın dahil her şeyi, hafta içinde toplamayı kabul edip bana 4000 avroluk bir çek yazdı. Bunu emrivaki olsun diye yaptığını biliyordum ama olsun. Çeki bozdurmak için birkaç gün bekleyip bekleyemeyeceğimi sordu. “Hesabımda ucu ucuna yetecek kadar para var. Ama önümüzdeki salı kasabada pazar olacak. O zaman daha fazla nakit olur.”

Benim için en can sıkıcı zaman, Pakistanlı mı Hintli mi şu an hatırlamadığım iki yardımcısıyla birlikte gelip odayı boşalttıkları an oldu. “Ne kadar çabuk başlarsak o kadar iyi!” dedi.

“Yatağınızı alsam rahatsız olur musunuz? Somya ve şilteden iş çıkmaz, dolabınızdan bahsetmiyorum bile. Pazartesiye işimiz kolaylamış olur.” Beni rahatsız etmeyeceğini, salondaki kanepenin üzerinde uyuyabileceğimi söyledim. Duvardaki aynayı (bu aynayı Saint-Ouen’deki bit pazarından almıştık) unutmamasını, tüm bibloları toplamasını, şu küçük dekoratif kutuları almasını, hatta şöminenin üzerinde kalabalık yapan kartpostalları bile götürmesini söyledim. Karımın dolapta unuttuğu bir elbiseyi almak için benden izin istedi. Göz açıp kapayınca kadar çıplak bir odada kalakalmıştım.

Boşluğun bir avantajı da eşyalar için depo parası ödemeyecek olmak. Hiç kimseye hiçbir şey söylemedim. Elimde avucumda bir şey kalmadı. Sihirbazları kışkandıracak türden bir hüner: Etkileyici bir el çabukluğuyla kendimi yok ediyorum.

Küçük bir stüdyo aramayı çok düşündüm ya da emlak ilanlarının popüler deyişiyle “stüdyocuk”, minik bir mutfakçık ve bir duş köşeciğiyle 11-12 metre kareden fazla olmayan, sadece uyumalık bir alan. Ama ilan verenlerin o çok sevimli bütün -cık -cik’lerine rağmen 19. ve 20. bölgelerde bile 600 avronun altına bir sıçan deliği bulmak mümkün değil. Üstüne bir de sabit giderler eklenecek tabii. Geriye kalan 400-500 avro da beni idare etmez. Biraz rahatlayabilmek için kesinlikle kira, telefon ve televizyon için gereken parayı toplamam gerekiyor. Cep telefonu kullanmayı da reddediyorum. Arada sırada pek de umursamadığım ve beni fazlasıyla sıkan insanların araması dışında pek bir işime yaramıyor. Ama bu namussuzlar size öyle akıl almaz kontratlar imzalattıyorlar ki onlarla bağlantınızı koparmanızın size pahalıya mal olacağı hissine kapılıyorsunuz. Sabit telefondan bahsederken “bağlanırken” demek daha doğru olur belki; “bağlantıyı koparmak” cep telefonu veya akşam haberleri gibi daha hafif uyuşturunucular için daha kullanışlı bir ifade, değil mi?

Yarın apartman görevlisini ziyaret edeceğim. Evden çıkacağımı biliyor, ondan ev sahibinin, daha doğrusu mülk sahibi olan sigorta şirketinin, ziyaret saatlerini ayarlamasını rica edeceğim. İki aylık depozito alacağım var ama duvardaki delikler ve tavanda bir iki noktadaki aşınma söz konusu olduğu için sağlam bir pazarlık olacak gibi. “Normal bir aşınma efendim, sağlık olsun!” Depozitomu biraz kırpacaklar, hissediyorum ve karşı çıkmayacağımı da biliyorum. Onlardan çekindiğimden değil de bu insanlarla tartışmak beni dehşete düşürüyor. Apartman görevlisi kadını seviyorum. Birkaç aydır yalnız yaşadığımı hissetti ama bu konuda hiçbir söz etmedi. Geçen akşam, 2013 yılında eşiyle memleketi Portekiz’e döneceklerini ve orada sıkılmaktan korktuğunu söyleyerek hislerini paylaştı benimle. Belki de ona güvenilebileceğim konusunda beni rahatlatmak istedi, bilemiyorum ama ben sessizliğimi hiç bozmadım.

İkinci el eşya satıcısı ve yardımcıları sabahın ilk saatlerinde geldiler. Anahtarın kilide girdiğini duyar duymaz kendimi apar topar kanepeden kaldırabildiğimde onlar yemek odası ve mutfak için çoktan işe koyulmuşlardı. Büfeyi ve çekmeceleri boşalttılar. Kahve isteyip istemediklerini sordum. İstediler. Sonrasında iki yardımcı, kullandığımız yıpranmış bardakları ve kahve makinesini yıkayıp duruladı. Ardından el çabukluğuyla her kâseyi, her bardağı, her tabağı gazete kâğıtlarına sarıp kutuladılar. Kahve paketi bile ortadan yok oldu. “Porselen ve kristaller en çabuk elden çıkarılanlar” dedi ikinci elci, suç ortağımıymışım gibi göz kırparak. En baştan gözüne kestirdiği bronz bir heykeli de o arada paketleyip aldı. Cuma günü geldiğinde fark etmiş ve ilgilenmiyor görünmeye çalışmışsa da ben açgözlü bakışlarımı yakalamıştım. Bugün yine abartılı bir edayla heykel üzerinden bir şov yaptı. Küstah bir şekilde bronz heykeli parmak uçlarıyla elinde şöyle bir tutup sözde bir şüpheyile evire çevire inceleyerek tartıuktan sonra, oyun oynar gibi olsa da esasında üzerinde danga var mı yok mu arayıp sanki önemsiz bir şeymiş gibi ağzının içinde bir şeyler geveleyerek kâğıda sardı. “Bakalım bundan bir şey çıkar mı?” dedi. “Şimdi yola çıkıyoruz” diye ekledi. “Yarın akşam geri geliriz. Endişelenmeyin, Çarşamba burada olacağız.”

Kendi kendime çok saf olduğumu düşündüm. Bir an acaba gelecek mi, diye kendi kendime sordum. Ne de olsa bir değeri olabilecek her şeyi çoktan alıp götürmüştü. Ama sonra komodin hâlâ burada olduğunu anımsayınca biraz rahatladım.

Akşam olunca garaja indim. Geçtiğimiz yıl, daha yeni bir modeli için eskisini satışa çıkaran varlıklı bir iş arkadaşımın komik bir paraya satın aldığı, on sekiz yıllık olmasına rağmen hâlâ alımlılığını koruyan eski Mercedes'im orada duruyordu. Arka koltuğa uzandım. Biraz sertti ama alan genişti, öyle ki bacaklarımı neredeyse tamamen uzatabildim. Yukarı çıkarak girişi kapatan giysi ve çamaşır yığınının arasından iki yastık ve örtü alıp aşağı, arabaya indirdim. Sonra fırına gidip kendime köy ekmeğinden bir sandviç yaptırdım. Ardından Tunuslu'ya giderek bir şişe bira aldım ve eve döndüm. Kanepeye çökerek bu geceyi, evdeki son gecemi, televizyon karşısında geçirine lüksünü kendime tanıdım. Günün anlam ve önemini kutlamak için uzun süredir mutfakta bekleyen bir şişe viskiyle geceyi taçlandırımdım. Birkaç damla, fazla değil. Ancak bu kadarı bile bana biraz cesaret ve enerji vermeye yetti. Gece yarısına doğru tekrar garaja ineceğim. O saatlerde garajda birine rastlama ihtimalim düşük. Binada sadece yaşlılar ve kalabalık aileler oturuyor. Yeni duruma biraz alıştırma olsun diye arabada uyuyacağım.

Biraz kestirmeyi başardımsa da sabah beşe doğru uyandım. Nerede olduğumu anlamam birkaç saniyemi aldı. Arabanın arka camından otoparkın tavanı bana fazlasıyla basık, adeta ezici geldi. Sanırım yavaş yavaş klostrofobikleşiyorum. Daireme çıktım. Her halükarda arabada uyurken karşı komşuma yakalanmak istemiyordum. Bir duş aldım ve valizimi hazırlamaya koyuldum. Nelere ihtiyacım olduğu konusunda isabetli karar verebilmem için sistematik düşünmem gerekiyor. Asıl endişem, sokakta yatıp kalkan biri izlenimi uyandırmamak. Valizlerden ilkinde, büyük bir özenle iki takım elbisemi yerleştirdim. Liyakat nişanımı ceketlerin yakasına doğru tutarak nasıl görüldüğüne baktım. Takımların üzerine üç tane beyaz gömlek koyduktan sonra hiç takmadığım ama bir şekilde işlevlerini yerine getiren iki kravat yerleştirdim. Artık saygınlığın dış görünüşe bağlı belirtileriyle ilgili biraz daha duyarlı olmalı ve bir burjuva gibi giyinmeye alışmalıyım. Tek gösterişli ayakkabımı ve birkaç çift çorabı da kenara ayırdım. İkinci valize iç çamaşırlarımı, küçük bir spor çantasına da kişisel bakım ürünlerimi koydum. Kişisel bakım başlı başına bir iş olacak. İki valizi garaja indirip bagaja yerleştirdim. Alan geniş. Valizlerin yerini değiştirmek ve açmak kolay olacak. Bagaj, eşyaları düzenlediğim bir çeşit mobilya halini aldı. Yirminci yüzyıl sonlarına ait bir komodin. Arabanın içiye dolap kısmı. Bir yağmurluk ve bir paltoyu, sanki bu iş için üretilmişler gibi tavandaki tutacıklara astım. Kendimi ilk kez kamp yapmaya giden küçük bir izci gibi hissediyorum.

Ay sonuna kadar dairenin ve garajın tadını çıkarmaya hakkım var. Birkaç gün daha yani. Ama ne tadını çıkarmak: Alçak tavanıyla adeta göğsüme çöken garajın, kısa sürede insanın midelerini ağzına getiren benzin kokusunun ve yarın veya öbür gün dairemin artık tamamen bomboş kalacağı gerçeğinin tadını çıkarıyorum. Tekrar tekrar hesabımı yapınca neredeyse zengin bir adam olduğumu görüyorum: Tasarruf hesabımda üç bin avro, vadesiz hesabımda bin avrodan biraz daha az para var. Cebimde dört bin avroluk bir çek ve alacağım en az bin avroluk bir depozitoyla ay sonunda hesabımdan otomatik çekilen nafakadan kalan bin yüz avrom daha var.

Bu akşamüzeri keşfe çıkıp etrafı titizlikle kolaçan edeceğim. Yakında tek sorunum arabayı nereye park edeceğim olacak. Kısa süre önceye kadar bazı sokaklarda henüz parkmetre olmadığından, biraz sabredince arabayı herhangi bir ücret ödmeden park edebileceğiniz alanlar bulabiliyordunuz. Ama o altın çağ artık geride kaldı. Son zamanlarda Maréchaux Bulvarı, hatta Bulvar ile çevre semtlerin arasındaki daracık mütevazı sokaklar ve kıyıda köşede kalmış çıkmaz sokaklar bile ön camlarına park cezası sıkıştırılmış arabalarla dolu.

Yalnızlıkta –onu böyle adlı adınca söylemek gerek– katlanılmayacak bir taraf yok. Sessizliğin kendisi, o sessizliği doldurma dürtüsünden daha az rahatsız edici gibi, tek başına susmak da iki kişi susmaktan kesinlikle daha az acı verici.

Günü gününe bu notları almaya karar vermemin nedeni, ben olmayan hayali bir okuyucuya, sanki bilinmeyen bir tanığa hitap etme duygusu. Alışkanlık duygusunun verdiği güçle her geçen gün biraz daha kendimi yakın hissedeceğim bir okura. Hayatımın akışını, kendimi kapılabileceğim bir hikâyeye olarak izlemek istiyorum. Hikâyenin anlatılabilirliği kendi içinde bir mantık olmasından kaynaklanıyor, tamamen deli saçması değil

yani. O yüzden anlatacağım. D n sanki hayatım buna bağlıymışasına, her gün en az bir saat, ilham gelse de gelmese de bilgisayar karşısına oturma kararı aldım. Yakında ne masam ne sandalyem olacak ancak çevrede bu ihtiyaçlarımı karşılayacak bistro ve kafeler fazlasıyla mevcut. Eski püskü de olsa konforlu arabam da.

Yalnızlığım yeni bir şey değil. Yeni olan ve bana hafif bir sarhoşluk ya da sersemlik hissi veren asıl şey, hiç kimse bilmeden istediğim her şeyi yapabilecek olduğum gerçeği. Artık bir ailem yok, yaşayıp yaşamadığından bile emin olmadığım uzaktan bir kuzenim dışında. Ara ara görüştüğüm birkaç iş arkadaşım var. Benim gibi emekli olanların çoğu taşraya g  t . Üniversite sınavlarına hazırlığın ikinci yılında tanıştığım ve akla gelebilecek her konuda; hayat, ölüm, aşk, kısacası her şey hakkında rahatça konuşabildiğim eski dostum Albert üç ya da dört yıl önce erken emekli olup yerleştiği Auvergne'in ücra bir köşesinde yaşıyor.

Öğlene doğru geldiler. İkinci elcinin keyfi pek bir yerindeydi. “Biraz geciktik kusura bakmayın ama eşya toplamamız gerekiyordu. Tüm samimiyetimle söylemem gerek, harika bir satış oldu. Uğurlu geldiniz” diyerek özür diledi. Sonra her zamanki o arsız haliyle göz kırpıp azalmak bilmeyen neşesiyle gevezeliğe devam etti: “Hadi bakalım iş başına. Çekinizi artık bozdurabilirsiniz.” Ciddi ciddi beni iyi bir iş çıkardığımıza ikna etmeye çalışıyordu.

Saat üçte bütün işi bitirmişlerdi. El sıkıştık. Bana “Bir dahaki sefere görüşürüz!” dedi. Şaka yapmıyordu. Neredeyse sinirlenecektim ama belli ki ağız alışkanlığı olmuş, düşünülerek söylenmeyen bir şey olduğu için sesimi çıkarmadım. Zaten çoktan uzaklaşmışlardı. Issızlaşmış dairemde birkaç adım attım. Sonra bilgisayarım koltuğumun altında evden çıkarak “Rendez-vous-des-amis”ye¹ bir bira içmeye gittim.

“Rendez-vous-des-amis”de her şeyden bahsedilir. Ama konular günün saatine ve gelen müşteriye göre değişiklik gösterir. Sabahın erken saatlerinde çok yakındaki İl Emniyet Müdürlüğü çalışanları ve mahallenin yaşlı bekârları birer kahve içmek ve önceki günün gündemi ile *Parisien*’in günlük haber başlıkları üzerine fikir alışverişinde bulunmak için gelirler. İşin aslını söylemek gerekirse genellikle şampiyonlar ligi tartışılır. Yaşlı bekârlardan birkaçı kendilerine bir köşe bulup heyecansız bir

1 Fr. “Arkadaşlarla Randevu”.

ifadeyle siyasi konuları tartışarak felsefe yapar. Öğleden itibaren insanlar akın etmeye başlar. Yakınlardaki bir ticaret okulunun öğrencileri, öğlen yemeği için geri gelen Emniyet Müdürlüğü çalışanlarına katılır. “Rendez-vous-des-amis”nin mutfak şefi çok iyidir ve lokanta fişleri burada geçer. Genç erkekler ve kızlar yüksek sesle, hızlı hızlı konuşurlar. Konuşurken sanki seslerini duyuramamaktan korkuyorlarmış gibi sürekli seslerini yükseltip birbirlerinin sözünü keserek sohbet ederler ve öğretmenleri, sınıf arkadaşları veya o sabah derste gördükleri bir şeyle ilgili yalnızca kendilerinin anlayabildikleri espriler yapıp dururlar. Emniyet mensupları onları hoşgörüyü karşılar. Akşamüzerleri daha sakindir ama yedi sekizden sonra yeni tipler ortaya çıkmaya başlar. Yalnızlar veya kendilerine has alışkanlıkları olan yaşlı çiftler. Tıpkı bir aile pansiyonunu andırırcasına. Akşam menüsü de tatlı ve küçük bir sürahi şarap da dahil 14 avro olduğu için oldukça çekici gelir. İki sokak aşağıdaki rezidansta kalan sanatçılar hatta ara sıra kulaktan kulağa tavsiyeyle veya *Routard Rehberi* üzerinden haberdar olup uğrayanlar da olur. Özellikle bu saatlerde, birden çok dilin konuşulduğunu duymak hiç de ender rastlanan bir durum değildir. Mekânın patronu Maria, İspanyol bir hanımefendidir. Ne zaman yemeklerinin tadına bakmak için memleketinden gelseler heyecanla masadan masaya koşar, insanlarla sohbet eder, şarkılar söyler ve Normandiyalı kocası soğukkanlılıkla onu izlerken ufak dans figürleri sergiler. Bu koşturmanın arasında, zihni hep biraz uzaklarda gibi görünür ve hali bana biraz depresif gelir.

Bu akşamüzeri nispeten تنها zamanlarından biri. Maria tezgâha yaslanmış, dalgın dalgın bir mecmuanın sayfalarını karıştırıyor. Bir masaya geçip bana yarım bira getirmesini rica ediyorum. Birayı masaya getirdiğinde yüzünde belli belirsiz bir gülümsemeyle “Üzgün zamanlar, öyle mi?” diye mırıldanıyor. Onaylıyorum. Üzgün zamanlar.

Bu gece, büyük açılış gecesi. “Rendez-vous-des-amis”de yemek yedikten sonra “Acaba sinemaya mı gitsem?” düşüncesiyle Convention Meydanı’na kadar indim. Ama pek ilgimi çeken bir şey olmadı. Mahallede biraz dolandıktan sonra daireme çıktım. Parkeye uzanıp biraz radyo dinledim. Transistörlü radyo evde kalan tek mobilyam. Fransızlar satın alma güçleriyle ilgili endişe duyuyorlar. Onları anlıyorum. Geçen gün oy kullanmaya gittim. Çok bir şeye inandığımdan değil. Yakında son derece ihtiyaç duyacağım saygınlığımı kendi gözümde yitirmemek için. Çünkü 31 Mart gecesi itibarıyla ben “Evsiz Bir Adam” olacağım. “Sabit Bir Evi Olmayan” bir adam. Ama yine de “Evsiz Bir Adam”. “France Info”yu kapattım. Garaja inip arabayı alarak Brancion Sokağı tarafında sakin bir yer bulacağım. Mahalle görüldüğünden daha işlek. Anca gece yarısı, hatta gece birden sonra insanlar restoranlardan dağılınca boş yer bulunabiliyor.

Gece iyi geçti. Zaten bir öncekinin aynıydı. Arabanın arka kol-
tuğuna süzülüp uzandıktan ve ayakkabılarımı çıkardıktan sonra
sanki kanuna aykırı bir davranışta bulunuyormuşum gibi his-
settim. Bir sınır ihlali yapmıştım. Zihnimi kaçamak bir şekilde
anne ve babama kaydı. Sanki hâlâ onların gözünde bir ömür
boyu başarısızlıkla cezalandırılacak bir davranışımı aklamak
zorunluluğum varmış gibi. Ama onlar artık yoktu. Hiç kimse
yoktu. Kimse gelip bana hesap sormadı. Birkaç dakikalık sessiz-
likten sonra sakinleşince içim coşkuyla dolup taşı; başarmıştım!
Uykuya dalabilmişim. Gece boyunca birçok kez uyanmıştım.
Kafamı örtünün altından çıkardım. Rüzgâr başlamıştı ve arabayı
altına park ettiğim ağacın dalları tuhaf bir gölge oyunu sergili-
yormuşçasına kıpırdıyordu. Bütün bunlar bana, sanki bir deniz
kıyısına veya ormanlık bir alana park etmişim gibi bir rahatlık ve
huzur veriyordu. *Suave mari magno...*² Ama saat altıda kalkmış-
tım. Özellikle Mart ayında, sabah saatlerinin o metalik ışığını,
geceyle yıkanan gökyüzünün, bulutların gelişinden hemen önce
geçici bir ışıltıyla parladığı o özel anı seviyorum. Arabayı garaja
geri götürdüm. Saat yedide duşumu almış, anneannemin dediği
gibi gıcır gıcır olmuş, Brancion Sokağı'nın yukarısındaki küçük
bir kafede espressomu adeta damla damla, tadını çıkararak iç-
miştim. O kadar yavaş içmemin bir sebebi de bir iki kez tadına

2 Tam hali "Suave, mari magno turbantibus acquora ventis, e terra magnum alterius spectare laborem" olan Latince söz öbeği: "Denizde dalgalarla boğuşanları kıyının huzur ve konforundan izlemek nasıl da keyiflidir." (ç. n.)

varma şansına eriştiğim, içi olağanüstü derecede yumuşak olan o kruvasanlar saat yedi buçukta fırından çıkana kadar zaman kazanmaktı.

İki gündür saha araştırması yapıyorum. Ceza yemeden ve park ücreti ödemedi araba nasıl park edilir? Normal koşullarda mucizevi denecek kadar şanslı olmayı gerektirecek bir durum olsa da benim elimde birkaç doğal avantaj var: Bir kere ben sahayı tanıyorum, dahası düşmanın davranışını incelemek için uzunca bir zamanım var. Hareket alanının sınırlarını belirlemek gayet kolay. Bitiminde, Morillon Sokağı ve kale surlarının dışına bakılınca, sağında Dantzig, solunda Brancion sokaklarıyla sınırları belirlenen eski Vaugirard mezbahası mevkiindeki Brassens Parkı. Sabahları genelde saat on, on bire doğru bir polis arabası gelip kadınlı erkekli bir aynasız topluluğunu Dantzig Sokağı'nın yukarısında bırakır. Bu topluluk, suçlu arabaları enseleyerek yol boyu aşağı yürür. Bazen akşamüzerleri yeniden gözükürler ama dört buçuktan sonra asla geçmezler. Sabahları Morillon Sokağı'nı da kolaçan ederler. Buna karşın, başka bir ekip Brancion Sokağı civarında, genelde akşam üzeri saatlerinin ortalarında, ama hiçbir zaman üçten önce değil, aşağı yukarı dört hatta bazen beş gibi ortalığı kırana geçirir. Dikkatli bir gözlemci, benim durumumda olduğu gibi çok az bir zaman harcıyıp aşağı yukarı düzenli bir biçimde işleyen bu saat takvimini izleyerek aracını çok rahat bir şekilde duyarlı vatandaşlar tarafından boşaltılan bir alana çekip kolluk kuvvetlerinin bu gözü açıklığından kaçabilir ve böylelikle manzaradan zahmetsizce faydalanabilir. Brassens Parkı çok büyük bir ustalıkla çizilmişti ve gerçekte olduğundan daha büyük görünüyordu. Park, kale surlarının dışından adeta bir falez gibi uzanan yüksek toplu konut binalarıyla ayrılıyordu. Uzaktan bakılınca, özellikle gece, o kadar da çirkin görünmüyorlardı. Geceleri, dev yapıların bir sürü ışıklı pencereyle delik deşik olmuş mimarileri, sitenin gerçeküstücü karakterini iyice

belirginleştirirken bu görüntü parkın girişindeki,  l ler için yapılmış tuhaf birer anıt gibi duran boynuzlu iki hayvan heykeli ile sokak fenerlerinin ışığında kırmızı tuğlardan çatısı, metruk ve ciddi görüntüsüyle sanki bir Delvaux tablosundan fırlamış izlenimi uyandıran iki ev heykelinin yanında insanın gözünü alıyordu. Apartman görevlisine bir adres bırakmaya niyetim olmadığından kendimi tüm bu hesaplamalardan muaf tutabilirdim ama para cezalarını biriktirmek tehlikeli olurdu. Cephe değiştirmeye karar verdim. Mahallede Mercedes'imle dolaştığımı fark eden düşman, pusuya yatabilirdi.

Çünkü kendimi hemen denize atıp sudan çıkmış balığa dönmek istemiyorum. Bir süre k şeme çekilip kim olursa olsun herhangi birine durumumla ilgili bir şey anlatmamaya karar verdim. Bu mahallede kendi alışkanlıklarım var ve esnafı tanıyorum. Ama hiçbiri tam olarak nerede oturduğumu bilmiyor. Apartman görevlisinden ka ınabilirsem kendimi hâlâ 15. Bölge'de oturduğuma ikna edebilirim. Esas geldiğim bölge olan, söylemeye dilim varmıyor, 5. Bölge olmadığı müddetçe tabii – ki orada da artık kimseyi tanımıyorum. Veya bir maceraya atılabilirim, niyetim, gizli arzum biraz bu yönde. Beni  rk tse de kafamdan çıkmıyor bir türlü. Henüz vaktim var. Gecelerin daha az serin olmasını bekleyeceğim.

Paskalya Bayramı zamanı, ancak Brassens Parkı'na gidip yumurta arama âdetine bulaşmayacağım.

İçinde yaşadığım dünyada gündelik yaşam Proust'un ikiye bölünmüş hayatı gibi: Brancion tarafı, Dantzig tarafı. Brancion tarafında, sokağın üst kısmında korkunç anılarıyla eski at pazarı var. Vaugirard mezbahalarında atların yürürken çıkardıkları o tıkr tıkr seslerin bahsini vaktiyle Modiano'nun bir romanında okumuştum ama o zavallı hayaletler kesin bir biçimde ortadan kayboldu. Eski alanda artık hafta sonları ikinci el kitap pazarı kuruluyor. Dantzig tarafında il emniyetin ek binaları uzanıyor. Bu binalarda optimistler için "bulunmuş", pesimistler için "kayıp" eşyaların toplandığı hizmet büroları bulunuyor. Her iki tarafın da kendine özgü çekicilikleri ve gizemleri var. Dantzig tarafının yukarısındaki çıkmaz sokakta parmaklıklarla korunan birkaç eski ev, yumuşak ve ruh okşayan görüntüleriyle insanın içini ısıtır. Biraz ileride çok eski bir binada ressam atölyeleri çok değerli tarihleriyle belki de yarının başyapıtı biçimini alarak La Ruche'ü oluşturur. Brancion tarafında, at pazarı boyunca yürüdükten ve Brassens Parkı'nın gür ağaçlarının kolları ardına gizlenmiş Sylvia-Montfort Tiyatrosu'nu geçtikten sonra küçük bir kemerin altındaki eski demiryolu raylarını örten bir köprüye rastlanır. Buranın korkuluklarından sarkıp bu gizli manzaranın tıpkı bir ırmak gibi oyduğu yatağa yukarıdan bakmayı seviyorum. Raylar hâlâ yerli yerinde duruyor ve meçhul tünellerin karanlığına doğru uzanarak gözden kayboluyor. Yoğun bir bitki

çeşitliliği duvarları sarıyor, tünel ağzına doğru eğilen sarmaşıklar sanki ikinci bir kapı gibi girişi çevreliyor. Burada üç bölgeyle sınırlanmış tam bir “no man’s land”³’in ortasındayız; atlılar, küçük kemer ve çevre yolu. Issız görüntüsüyle küçük kemer, insanda sezgisel olarak sanki her an yolunu kaybetmiş vahşi hayvanlarla veya birkaç ihtiyatlı maceraperestle karşılaşabilecekmis duygusu veriyor ve diğer ikisine göre insanın hayal gücünü daha çok hareketlendiriyor. Bu üçlü sınır, bu bölgeyi hayatımın geldiği son noktanın da belli belirsiz bir sembolü haline getiriyor: Paris sınırına iki adım kala bir yere park etmişim, hem de batıya, Montparnasse Garı çıkışına doğru uzanan ve hâlâ aktif olan demiryollarının ağzına. “Park etmişim”. Yani görünen o ki yola çıkma zamanı geliyor. Ama nereye?

Köprüyü geçtikten sonra çok pahalı olmayan iki tane otel var. Birincisi ünlü bir otel zincirine ait bir veya iki yıldızlı bir otel. Tek kişilik oda fiyatı 77 avro. Dışarıdan hiç de itici görünmeyen, hem de belirgin bir şekilde bazı odaları küçük kemere bakan ikincisi ise özellikle mütevazı fiyatlarıyla ilgimi çekti: Gecesi 35; kendinize ait tuvalet ve duş da istiyorsanız 47 avro. Haftada bir veya iki gece, gerçek bir yatak ve duşta faydalanmam gerekiyor. Hijyen için garlar işe yarayabilir. Austerlitz Garı’nın duşlar gayet kullanışlı. Montparnasse’inki ve çevre yoluna çok yakın olan belediye havuzunun duşlarını da denemem gerekecek.

Son geceyi küçük, sakın bir sokakta geçirdim. Geceleri eşofmanla uyuyorum ve dairemi kullanabildiğim sürece üzerimi değiştirmek benim için sıkıntı olmuyor. Hatta bu sabah daireme bıraktığım giysilerimi almaya yukarı çıkmadan evvel, kendime parkın çevresinde kısa bir tempolu yürüyüş için izin verdim. Önümüzdeki haftadan itibaren kıyafet değiştirme konusu sıkıntı olacak. Nerede giyineceğim? Belki de biraz büyütüyordumdur

3 İngilizce “sahipsiz bölge.” (ç. n.)

çünkü zaten sabah alıdan önce bu sakin sokaklarda çırılçıplak dahi yürüsem taciz edip tedirginlik vereceğim bir allahın kulu olmaz. Sabahın ilk saatleri beni her zaman hareketlendiriyor. Gecedен ve kış mevsiminden çıktığımız bugün tek duyduğum şey, kuşların şarkısı.

Düşündüğümde daha büyük bir zorlukla karşı karşıyayım ya da daha farklı bir zorlukla diyelim. Üç gündür başta verdiğim sözü tutup izlenimlerimi kayda geçirmek için “günlük tutma” gayretini gösteremememin sebebi hiç şüphesiz ki bu işin artık gözümde düşmüş olması. Bu akşam büyük bir güçle onu düşüğü yerden kaldırıyorum. Aslını söylemek gerekirse kendimi de yerden kaldırıyorum. Günlüğüm gibi ben de düştüm ve tek yapabileceğim şey yere düşen parçalarımı toplamaya çalışmak. Üç günlük bir yeni yaşamdan sonra güzel bir sonuç gerçekten. Gösterdiğim bütün çaba da böylelikle suya düşmüş oldu. Hiç durmayan sağanak yağışın işleri toparlamadığı da bir gerçek.

Pazartesi günü apartman görevlisiyle vedalaştım. Ona anahtarları teslim edip Auvergne’de yaşayan bir dostumun adresini bırakarak acil olduğunu düşündüğü bütün mektup ve mesajları kendisine göndermesini rica ettim. Doğrusunu isterseniz böyle bir zayıflık sergilediğim için hemen kendimi suçladım çünkü bahsettiğim türden bir aciliyete herhangi bir şeyin sebep olabileceğini sanmıyordum. Belli ki esas amacım, kendime itiraf edemesem de dışarıyla bütün iletişimimi kesmemek veya daha açık ve net olmak gerekirse geçmişle bağlarımı koparmamaktı. Sonrasında, nadiren aldığım diğer mektupların onda kalabileceğini ekledim. Yeniden yerleşmeden önce yurt dışına uzun bir gezi yapacağımı bahane ettim. Kafamın biraz karışık olduğunu düşünmüş olabilir, hana inandı mı bilemiyorum ama ben ona güvenebileceğimi biliyorum.

Tahmin ettiğim fakat beklediğimden daha sarsıcı, yürek sızlatan ve insanı altüst eden bir şekilde aniden geliveren asıl zorluk mutlak yalnızlık duygusu oldu. Yalnız yaşamaktan ne kadar büyük bir keyif aldığımı bütün sebepleriyle birbiri ardına sıralayıp mantıklı bir açıklamayla kendimi rahatlatmak için boşuna çaba harcadım. Pazartesi akşamı artık bağlı olduğum bir yer olmadığını, bütün ilişkilerimi kopardığımı, bu durumdan hiç kimseye bahsedemeyeceğimi, yoldan çıkarak kendimi tamamen rastlantılara bıraktığımı ve kayıp eşyalar ile ikinci el kitaplar arasında yönü belirsiz bir akıntıyla sürükleneceğimi anladığım andan itibaren bedenimi saran panik duygusunu gözardı etmem mümkün değildi. İnsanın evini kaybetmesi, birini kaybetmek gibi. Son kalan bir başkasını. Yalnız başınıza evinize döndüğünüzde, sizi kapıda karşılayan o hayaleti yitirmek gibi bir his. Salı ve çarşamba oldukça dengesiz davranışlar sergiledim. Salı günü Saint-Sulpice Meydanı'nda gezinerek eski iş arkadaşlarımla görüştüm. İçlerinden iki tanesini öğle yemeğine davet ettim. Onları çok iyi tanıımıyordum ama müsaitlerdi. Ankesörlü telefonlardan birinden Auvergne'deki dostum Albert'i arayarak yakın bir zamanda kendisini ziyarete gelmek istediğimi söyledim. Bana telefonuma ne olduğunu sordu. İki gündür boşu boşuna bana ulaşmaya çalışıyordu. Hemen bir bahane uydurarak ona apartmanda çalışma olduğunu, telefon hatlarının arızalandığını, cep telefonu hattımı ise iptal ettirdiğimi söyledim. "En iyisini yapmışsın" diye cevap verdi. "O şey resmen şeytan icadı. Gelmeden önce bana mutlaka haber ver." Akşam yemeği için birilerini bulmak umuduyla Saint-Sulpice Meydanı'na geri döndüm ama herkes gitmişti. 89 numaralı otobüse binerek Rennes Sokağı'na varınca, "Rendez-vous-des-amis"ye sığındım. Allahtan bir grup alemci, hafiften çakırkeyif olmuş gitaristin etrafında toplanmış kim bilir neyi kutluyordu da ben de aralarına karıştım. Geceleyin bir kelebek ve bolca güvercin pisliğiyle süslenmiş Mercedes'ime

geri döndüm. Çok içmiştim ama uyuyabildim. Çarşamba günü, Dantzig Sokağı'nın yukarı tarafına bir nevi küçük bir kamp kurmuş yabani suratlı dilencinin önünde durdum. Aşağı yukarı iki üç yıldır, neredeyse her gün hiç yavaşlamadan önünden geçmiş, bir kez bile durmamış ve daha ziyade yüzüne bakmaktan ve feci kokusundan kaçınmışım. Bu kez önünde durup sohbet ettiğimde ne kadar yumuşak bir sesi olduğunu fark edip şaşırdım. Bana mahallede birkaç kişinin kendisine yardımcı olduğunu, bu yüzden mesken değiştirmediğini söyledi. Hatta onu ismiyle çağıranlar bile vardı. İsmi sormam gerekiyormuş gibi hissettim. "François" dedi. "Oldukça Hristiyan bir isim. Hristiyanların kendi aralarında birbirlerine yardımcı olmaları gerekir." Tuvalet ihtiyacını nasıl karşıladığını sormaya cesaret edemedim – her ne kadar politikacıların yoğun baskılarından sonra Decaux'nun portatif tuvaletleri artık ücretsiz kullanıma açık olsa da bu hâlâ en büyük problemdi çünkü. Hırpani François'yı, birkaç kez iki bina aşağıdaki kilisenin halka açık arka avlusunda bulunan küçük depoya gizlice sızarken gördüm. Neyse ki henüz o noktaya gelmemiştim. Bir gün kilise karşıtlığı bayrağımı yarıya indirip hiç utanmaksızın papaza giderek tuvaletlerini kullanıp kullanamayacağımı sorduğumu hayal edip kendi kendimle dalga geçtim.

Radyoma ve gazeteme sıkı sıkıya tutunuyorum. Politikacılar sürekli konuşuyor ama esas önemli olan söylemedikleri. Bugün bize artık şiddet telkin ediliyor ama açıktan dile getirilmeden. Bütün bu üstü kapalı konuşmalara bir karşı tepki olarak yasaklı kelimeler ortaya  ıktı. Birileri ekonomide sertlikten dem vururken, ötekiler tutumluluktan söz ediyor. Gören, kelime oyunu yarışmasındayız zanneder. Bana sorarsanız, ben hem sertlik hem tutumluluk diyorum.

D n gülümser gibi görünen ilkbahar, bugün yine gri t llere büründü. Gündemle aynı renk. Oturma izni olmayan bir Malili, kimlik kontrolüne yakalanınca La Marne Nehri'ne atlayarak intihar etti.

 nsan böyle zamanlarda uzaklara gitme ihtiya ını diğ r dönemlere nispeten daha fazla hissediyor. Ama global dünya öylesine küçük ve yuvarlak ki böyle bir kaçışın insanı nereye yönlendireceğini kestirmek zor.

Bu akşam otelde uyuyacağım (mütevazı olanda, geceliği 35 avro), düşüşe geçen moralimi biraz toparlamak için.

Panjurların arasından sızan gün ışığının loşluğunda sabah miskinliği yapıp duş vaktinin gelmesini beklerken radyo dinliyorum. Bundan sadece birkaç ay önce bana komşularımla aynı banyo ve tuvaleti kullanmayı bir lüks olarak göreceğimi söyleselerdi... Sakin, oldukça resmi ve belli belirsiz bir acıma tınısına sahip bir ses, Paris'e yağmur yağacağını ve soğuk olacağını söyledi. Sabah sabah meteorolojinin tüm ağırlığıyla zaten ağlamaklı ruh halimin tepesine çökmesini istemediğimden pencereyi açtım. Gökyüzü pırl pırl ve görünüşte ilkbahar havası hâkim. Uzun sürmeyecek olsa da ne kadar faydalansam kâr. İçimden, kısa süre sonra başlayacak duş keyfinin habercisi olan bu güzel sabahı, uğursuz tahminlerde bulunarak ziyan eden spikere lanetler yağdırdım. Sözcüklerin tahammül edilemez gücü.

Yine sözcüklerin ağırlığı: Bir bakanın dün *Le Monde*'a verdiği bir demeçte, cumhurbaşkanının Pekin Olimpiyatları'nın açılışına katılımının bazı koşullara bağlı olduğundan bahsetti. Hemen akşamına bu beyan yalanlandı ve bugün durmaksızın söz konusu "koşulların" ne olduğu, sözcüğün hangi anlamda kullanıldığı konuşuldu. Sabit bir yaşam alanım olmadığından beri politikanın gerçeküstü taraflarına karşı daha hassasım. Gündem bize günlük pembe dizi misali sunuluyor. İlğimiz, bizim yerimize düzenlenip önümüze sunulan, sanki kendi sorularınızmış ve onları merak edip ortaya koyan bizmişiz gibi davranılan sorular üzerine odaklanıyor. "Fransız 'insani yardım' topluluğu Kolombiya'dan çekilecek mi?", "Olimpiyat meşalesi

Paris'i yangın hadisesi yaşanmadan dolaşabilecek mi?", "Somalili korsanlarla iletişime geçildi mi?". Bu şekilde dikkatleri vesile veya bahane oldukları olaylara indirgedikleri olgular üzerinde topluyorlar. Her şeye rağmen büyük bir zevkle gündemin içine yayılarak gerçek bir yataktan faydalandığım bu tatil günümde, neredeyse büyük bir keyifle bu akşamı düşünüyorum: Mercedes'imın alacakaranlık koltuğunda France Info haberlerini dinlemek. Dün bir uyku tulumu aldığımı da belirtmek isterim.

Haberlere bağımlı yaşanan böyle günlerde, kayda değer hiçbir şey olmaz.

Kafka'nın *Günlükler*'ine kaptırdım kendimi. Eklenen bölümlerle yeniden basıldı. "Düşünceler" bölümünde şöyle bir kısım dikkatimi çekti:

"Durmaksızın ölümden bahsediyorsun ama yine de ölmüyorsun.

Oysa ki öleceğim. Bu yazdığım, benim ölüm gazelim. Kiminin gazeli daha uzun olur, kimininki daha kısa. Aradaki fark asla birkaç söze dayanmaz."

Yazı yazmayı ciddiye almak, yazmayı bıraktığımız an ölecekmışiz gibi yazmak değil midir?

Ben neden bahsediyorum böyle? Ne zannediyorum kendimi? Bezginliğe teslim olmamak için bu soruya cevap vermeyeceğim.

Bu sabah, Brancion Sokağı'nın yukarısındaki bistroda kruvasan yiyip kahvemi içerken göz attığım *Libé*'de bir makale dikkatimi çekti. Yazı, Fransa'daki enerji konusunun yeni bir eşitsizlik kaynağı olarak gündemde olduğunun altını çiziyordu. Verilere göre Fransızların tükettikleri enerji kaynakları için yaptıkları ödemeler yaşadıkları bölgeye ve gelirlerine göre değişiklik gösteriyormuş. En zenginler için enerji harcamaları düşerken, en fakirlerinki %10 veya %15 oranında artış göstermiş. İki sosyal sınıf arasındaki uçurum gittikçe derinleşiyor.

Meğer benim durumum hiç de fena değilmiş.

Birkaç günlük yalpalamadan sonra yavaş yavaş kendime geliyorum: Yerleşiyorum, alışıyorum ve bir düzene giriyorum. Politikacılarımızın dediği gibi; ayrışmada bir adım daha ileri gitmeliyim. O yüzden bu günlüğü her gün yazmayı bıraktım. Bazı zamanlar, yorgunluğumdan başka bir şey anlatasım olmuyor. Günlük o zaman hayata devam etmek için tutunduğum bir şey olmaktan çıkıp bir bahane, fazladan bir boşluk, bir kuraklık duygusuna dönüşüyor. Tıpkı çok ilgileniyormuş yaptığım gündem gibi. Televizyonu ve cep telefonunu reddettiğim gibi, bize günlük dozda yutturdukları bu bayağılıklar üzerine kelime korsanlığı yapmayı da reddediyorum. Onları olduğu gibi içime alacağım, inanacağım, biraz utanarak hatta bazen zevkle ama üzerlerine yorum yaparak onları çoğaltmayacağım. Sabah haberlerini gözden geçirme devrim sona erdi. O sayfa kapandı. Sarko, Putin, Bush ve diğerleri hiçbir şekilde umrumda değiller, kendileriyle hiç işim olmaz, yazacak bir şeyim de yok zaten. Öte yandan biliyorum ki üç dört günde bir, tıpkı bugün olduğu gibi gözden kaybolmama ihtiyacı duyumsamaya başlıyor, içerik ve anlamın benden kaçmaya başladığı bu anlarda, kendime mekânsal ve zihinsel gerçekliğimi hatırlatmaya çabalıyorum. Yani artık boşalan zamanları, Olimpiyat Oyunları'nı veren Çin kanalları gibi hafif içerikli yayınlarla dolduracağım. Bu arada, yapabilirsem, gerçekten içimden gelirse başka bir şey yazabilirim. Birkaç gündür kafamı kurcalayan yeni bir konu var. "Rendez-vous"da akşam üzerleri, sakın yalnızlığımda bunu düşünüyor ve yapmaya

çalışıyorum. Bu, bana işkence gibi gelen eski tembel günleri anımsatıyor. O zamanlar vergi müfettişliği eğitimimden yazı yazmak için vazgeçmiş, sonra yazdığım bir yazı reddedilince tekrar müfettişlik eğitimime geri dönmüştüm. Bugün aniden gelen bu hayatımı geri sarma, her şeyi tersten yaşama ve yazıyla tekrar buluşma isteği, özellikle de vergi dairesinin beni emekli ettiği tam bu yaşta, içinde sanki bir intikam arzusu barındıran patolojik bir kafa tutma duygusundan kaynaklanıyor. Ama bu his, günlük hayatın rahatsızlıklarıyla başa çıkabilmem için bana yardımcı da oluyor.

İçerik hafifletme alıştırmalarım sayesinde gerçekleştirdiğim bu sakin devrimin önemini şimdiden anlayabiliyorum. Tam da umduğum gibi esnafla ilişkilerimde değişen hiçbir şey olmadığı gibi bir de üstelik bu ilişkiler, nasıl denir, daha da yoğunlaşıp yakınlaştı. Artık bir butiğe girdiğim zaman kendimi eskisine göre daha az aceleci, daha ziyade dikkatli ve hoş sohbet gösterebiliyorum. Dinleyicilerim, etkileyici çekiciliğime derhal karşılık verdiğinde işbirliğimiz belirginleşmeye başladı. Her zaman iki dirhem bir çekirdek olmamın ve ceketimin yakasının üzerindeki mavi kurdeleyle hep taktığım kravatımın onlarda olumlu bir izlenim bıraktığını da söylemek lazım. Sık sık mikrodalgada ısıtarak yenilen hazır yemekler aldığım kasapla birbirimize yeni yakınlığımızı mühürlercesine, tanıdık bir tonda “iyi günler” demeden önce gerçekleştirdiğimiz gündem alışverişimizin, sessiz anlaşmalarımızın ve alaycı iç çekişlerimizin içeriği; meteoroloji, trafik ve –ihtiyatı elden bırakmadan– siyasi konulardan oluşuyor. Kasaptan çıkıp fırına gittiğimde, fırında çalışan hanımefendi, ben her zamanki gibi tahıllı tost ekmeğini sipariş ettikten sonra hiç değişmeyen bezgin ve bitkin bir tonda “Başka bir şey alır mıydınız?” diye soruyor. Bu ekmeği seviyorum çünkü içindeki tahıllar ağızda dağılıyor, dahası arabada daha az kırıntı bırakıyor. O yüzden eskiden cevabım sadece

“Hepsi bu, teşekkür ederim” olurken, şimdi biraz oyalanıyorum. Fırının tatlılar kısmındaki çikolatalı eklerlere ve limonlu tartlara göz atıp biraz tereddüt ederek onun tavsiyesine göre bir seçim yapıyorum. Birkaç gündür ben daha tavsiye istemeden, beni görür görmez henüz fırından çıkmış milföylerinin veya çilekli tartlarının çok güzel olduğunu söyleyiveriyor. Bu şekilde anlaşılmamız tamamen teknik bir temele dayansa da şimdiden meteorolojiden bahsedecek kadar alanımızı genişlettik. Ayrıca girer girmez “Günaydın beyefendi...” diye karşılanmaya da hak kazandım. Tabii adımı bilmediğinden “beyefendi”den sonrası biraz homurdanmaya dönüyor ama sesinin tonundan tanıdık bildik bir müşteri olarak kabul gördüğümü anlayabiliyorum. Benim durumumda, doğal olarak, her şeyimin tertemiz ve yerli yerinde olması çok büyük önem arz ediyor. Bu sayede beni aileden biri gibi ağırlıyorlar. Sabit bir evim olmayabilir ama bakıma dikkat ediyorum. Hergün “Rendez-vous-des-amis”ye ve Brancion Sokağı’nın yukarısındaki kafeye gittiğim düşünülürse bu mahallede yavaş yavaş kendime bir yer edinebildiğimi ya da her geçen gün yenilenen bir kararlılıkla kendime kaçacak bir alan açtığımı düşünebiliriz.

Parisliler kır kuşları gibi yaşıyorlar. Normandiya’ya tatile gittiğimiz sene fark etmiştim, kiraladığımız evin bahçesinde gezinen tanıdık tüm kuşlar –kızılgerdanlar, büyük baştankaralar, karatavuklar, hepsi– sanki sanal bir kafese kapatılmış gibilerdi. Onları hemen tanıyabileceğiniz çok dar bir alanda uçuyor ve o alanı asla terk etmiyorlardı. Paris’te, en azından 15. Bölge’de, durum insanlar için de tıpkı bunun gibi. Yaşadığımız mahalleden bahsediyoruz ama bu mahalle de kendi içinde küçük bölgelere ayrılmış ve bu bölgelerin merkezinde de genelde fırın var. Bu küçük sektör aynı zamanda kasap, bir Tunus bakkalı ve bir restoran-kafeyle işaretlenen bir alan. Bu alana bağlı kalmak, bana bir tür bölgesel kimlik duygusu

veriyor. Bu bölgeden yalnızca iki-üç yüz metre ileride eczane, kuru temizlemeci ve küçük bir market gibi ticari alanı daha geniş işletmeler dışında, kendi kasabı, kendi fırını ve bakkalıyla başka bir bölge başlıyor.

Dün akşam üzeri, birkaç satır yazabilecek miyim diye bilgi-sayarımla "Rendez-vous-des-amis"ye gittiğimde oturduğu köşeden beni markaja alan bir kadın, sesinde belli belirsiz bir suç ortaklığı tonuyla bana "Ee, bugün nasılsınız?" diye sordu. Biraz şaşırarak ona baktım. Sanki bir yerden tanıyor gibiydim. Görüldüğü kadar genç olmasa da aşağı yukarı 40-45 yaşlarındaydı, kıyafeti (haki renkli pantolonu, üzerinde boya lekeleri olan pembe bluzu, ara ara beyazlamış, bir tarakla tersten öylesine toplayıverdiği kahverengi saçları), parlak ve canlı gözleri, ona genç sayılabilecek ya da yaşından genç sayılabilecek diyelim, hoş bir hava veriyordu. Tereddütümü hissederek yerinden kalkıp yanıma geldi ve kendini tanıttı: "Dominique. Geçen akşam gitarist Jacques ve grubun geri kalanıyla akşam yemeği yedik ama masanın iki ayrı ucunda oturuyorduk." Neden olduğunu kendim de anlamadan, onu hemen tanıyamadığım ve yersiz bir biçimde arkadaş grubuna dahil olduğum için özür diledim. "Biraz emrivaki yapmış oldum..." Bir kahkaha attı. "Bu gruba asla emrivaki yapmış olmazsın" dedi, yatıştırıcı bir tonla. "Keyifleri yerinde olduğunda her geçeni çağırırlar. Yalnız içmeyi sevmezler ve birbirlerini çok iyi tanırlar. Hep daha fazla tanığa ve uyarana ihtiyaç duyarlar." Dört ayak üstüne düşmüştüm.

Sohbet ettik. O benden daha fazla konuştu. Fotoğraf ve resmi birleştirerek benim anladığım kadarıyla biraz soyut biraz simgesel çalışmalar yapıyormuş. Resimlerinde daha ziyade otoban, süpermarket, gar, havaalanı gibi her birimizin bir şekilde

her gün kullandığı tanıdık ama kendi şahsiyeti olmayan alanları kullanıyormuş. Çok yüksek olmayan çekici bir sesi vardı ve onu keyifle dinledim. Bazı zamanlar, şaşırtıcı derecede genç gösteriyordu.

Sonunda yeni hayatıma alışıyorum. Cep telefonu ve televizyonun yokluğu bana bir özgürlük hissi veriyor. Kaçışım, hiçbir engel tanımadan kendi yolunda olduğu gibi devam ederken hiç kimse beni yakalayamıyor. Paris'te, çoğunlukla yürüyerek uzun gezintiler yapmaya başladım. Tanımadığım yerler ve bakış açıları keşfetmenin bana verdiği keyfe şimdi bir de 15. Bölge'ye doğru yola koyulduğumda geri dönüş illüzyonuyla birlikte hissettiğim "evime dönüyorum" duygusu eklendi. Mercedes'in arka koltuğuna yan yana, transistörlü radyomu, el fenerimi, bakım ıvır zıvırlarımı, her gün doldurduğum bir şişe suyu ve arada sırada ortaya çıkan kasvetimi dağıtması için yudumladığımdan uzun sürede anca tükettiğim bir viski şişesi koydum. Uykum gelip yatmaya karar verdiğimde tüm bu eşyalar ihtiyaç durumunda hemen ulaşabilmem için başımın biraz yukarısında duruyor. Radyomu açtığımda evimde gibi hissediyorum.

Paris'teki bu uzun gezintileri genelde yürüyerek yapıyorum. Arada metro veya otobüsü, yani beni yörüngede tutan bu taşıyıcı füzeleri kullanıyorum. Bu gezintiler, şehri yeniden keşfetmeme yardımcı oluyor. Aşına olduğum üç mahalleden beni uzaklaştırarak çevremi değiştirmeme izin veriyor; birkaç yıl yaşadığım, uzun süre çalışma şansı bulduğum ve çocukluğumu geçirdiğim mahalleler. Sırf metronun ağzında yerimi yönümü şaşırmış, nerede olduğumu bilemez bir halde kalakalma keyfini yaşamak için daha az tanıdığım bölgeleri seçiyorum. Bu his pek de uzun sürmüyor çünkü eski bir Parisli olarak azımsanmayacak kadar

çabuk bir şekilde yönümü bulabiliyorum. Ama yine de yeterince haş döndürücü bir deneyim oluyor. Sadece adını bilmediğim için seçtiğim bir istasyonda inip merdivenleri çıkarak şehrin yüzeyine doğru yavaş yavaş ilerlerken, ilk bakışta tanıdık olmayan bir sokak veya bir dört yol ağzında kendimi yeniden doğmuş gibi hissediyorum. Bu istisnai durumum, anın getirdiği tuhaflığı büyütüyor. Artık hiç kimse olmayan ben, hayatta yerleşik bir düzeni olup ayakları yere basan insanlardan, şüphesiz çok daha yoğun bir şekilde bu şehirdeki varlığım için minnet duyabiliyorum. Hatta dünyadaki varlığım için de diyebilirim ama o zaman fazla metafizik bir yaklaşım olur. 15. Bölge'de, 15. Bölge'deki benim küçük fare deliğimde durum farklı. Burada artık yeni alışkanlıklar, gülünç ama gerekli sosyal bağlar icat ediyorum. Her türlü nostaljiden uzak olacak bir biçimde, kişi ve durumlara, günlük hayatta bulunduğum yeri işaretlememe yardımcı olacak şekilde bir şimdiki zaman yaratıyorum. Tiyatroda gibiyim aslında ama hem oyuncu hem seyirciyim. Daha az alışık olduğum bölgelerde, bana dayatılan ya da kendime dayatığım yalnızlık daha hassas hissettirse de daha az rahatsız edici geliyor. O zaman bir yabancı gibi, "öteki" gibi değil, başkente geziye gelmiş bir turist oluyorum. Artık oynayacak bir rolümün olmaması, yakın veya uzak geçmişin zihnimi bir türlü terk etmeyen imgelerini bastırmak zorunda olmamak beni bir süreliğine dinlendiriyor.

Tek bir kusur var: coğrafya bilgisi ve yerel kaynakların çok az olması. Çünkü en ufak bir fırsattan hijyen adına faydalanmak için cebimde her zaman bir diş fırçası, diş macunu ve küçük bir sabun bulunduruyorum. 6. Bölge'deki *Le Rostand*, *Le Select* ve *La Coupole* gibi kafelerde herhangi bir şey sipariş etmeden yalnızca tuvalete gitmek istediğimde hangi tavrı takınmam gerektiğini biliyorum: Tereddütsüz adımlarla, sanki üst kattan gelen bir müdavimmişim de çok acele bir ihtiyacımı gidermek için içeri giriyormuşum gibi davranmak. Kravatım ve diğer aksesuarla-

rım rolümü oynamama yardımcı oluyor. 6. Bölge'de fazlasıyla kullanıma elverişli kurumlar da var aslında. Ama buralara sanki bir değirmenden geçer gibi giriliyor ve tuvaletlere erişmek imkânsız gibi bir şey. Bu açıdan bakılınca Eğitim Bakanlığı'nda bir işiniz olacağına Ekonomi Bakanlığı'nda olsun daha iyi. Beşeri Bilimler Merkezi, örneğin Saint-Sulpice Meydanı'ndaki vergi dairesine kıyasla çok daha kolay erişilebilir olması bakımından adeta bir cennet niteliğinde. Ama tabii her allahın günü Saint-Sulpice Meydanı'nda görülsem bu biraz dikkat çekebilir. Üniversite kuruluşlarında durum tam tersi; dikkat çekmemek için her gün düzenli bir şekilde görünmeniz gerekiyor. Beşeri Bilimler Merkezi'nde ucuza sandviç yiyebileceğiniz bir kafeterya var. Haftada en az bir iki kez buraya uğradığım için beni artık tanıyorlar. Hatta servis elemanlarından biri kahvemi sert tercih ettiğimi biliyor. Bazen Luxembourg'u geçip Soufflot Sokağı'na doğru çıkıyorum. Büyüdüğüm mahallenin yakınlarına gelsem de 5. Bölge'deki belediye yakınlarında duruyorum. Vaktiyle üniversiteden iki arkadaşımın André Breton'un anısına Grands Hommes Otel'i'nde bir gece geçireceğimize söz vermiştik ama bir türlü fırsat olmadı. Şimdilerde üniversiteninkinden çok daha lüks ve bakımlı olan belediyenin yaptığı sağlık tesislerini kullanmayı tercih ediyorum. Kısacası Paris'te, doğu yakasındaki pervasız gezintilerimden kaçıp kendimi akvaryumdaki bir balık misali güvende ve mutlu hissedebileceğim birçok yer var. Bazen kendi kendime, biraz daha cesaret ve pratikle burada gerçek bir parazit hayatı sürebileceğimi söylesem de işin aslı, bu ne ideal bir durum ne de bir zorunluluk; çünkü kira ödeme durumum ortadan kalktığından beri kendimi nispeten rahat hissediyorum. İyi bir eğitimin bana ihtiyaç ve arzularımı sadeleştirmeyi öğrettiğini de eklemek gerek.

Bu sabah François'yla biraz çene çaldık. O da benim gibi yapıyor: Yazıyor. Kendine bir defter almış, üzerine mavi tükenmez kalemle sayfalarca kelime karalıyor. Cebine yirmi avroluk bir banknot sıkıştırarak ne yazdığını sordum. “Bilmem” diye yanıtladı tedirginlikle, hiç ayrılmadığı küçük peluş köpeğini kollarının arasında sıkarak. Bunların hiçbir öneminin olmadığını, benim de ne olduğunu tam bilmeden bir şeyler yazdığımı söyleyerek onu rahatlatmaya çalıştım ve sonra salak salak güldüm. Bana bakıp gülümsedi. Şaşırtıcı bir durumdu çünkü onu daha önce gülümserken görmemiştim. Gözlerini üzerimden bir an bile ayırmadan ve gülümsemeyi sürdürerek bana “Görüşmek üzere!” dedi. Böylelikle beni savuşturdu; ama nazikçe.

“Rendez-vous-des-amis”de saatler geçiriyorum. Çeşitli internet sitelerinde gezinip farklı konularda araştırma yapmayı çok seven, bilişim konusunda uzman Maria, salonun bir köşesinde küçük bir masayı çalışmam için bana ayırarak internette faydalanmama izin veriyor. İşyerini işleten beyin o. Eşi Robert, haftada üç kez Rungis'ye gidiyor, bunun yanında otelin yönetimi, servis ve Afrikalı aşçı olmadığında aşçılık da onun işi. Maria ise hesapları tutuyor.

Ben de böylelikle dünyanın geri kalanına bağlanmış oluyorum. İnternet sitelerinde geziniyorum.

Bunun yanı sıra günlüğüme nadiren yazıyorum. Mekânın patronu Maria'ya, onun mekânında kendiminkinden çok daha rahat olduğumdan bahsettim. Gururu okşanmış gibi göründü.

Saat başı bana bir yarımılık bira getiriyor. Sanırım benden sadece iki taneden birinin parasını alıyor. Akşam yediye doğru biraz sarhoş oluyorum ve kurt gibi acıkıyorum. Bazı zamanlar Dominique uğruyor ve eskiz defteriyle bir köşeye çekiliyor. Sessizce resim yapıyor, kimseye göstermiyor, demek istediğim ne bana ne patrona; sonra eskiz defteri koltuğunun altında, aniden ayağa kalkıp isteksiz bir “hoşça kalın”la uzaklaşıyor.

Dün yine ikimiz de karşılıklı işlerimize dalmıştık ama bir iki kez birbirimize gülümsedik. Gitmeden önce masama yaklaştı, yanağıma kocaman bir öpücük kondurarak “Ee, işin ilerliyor mu?” diye sordu. Ona kendisinden çok hoşlandığımı ve bistroda geçirdiğimiz karşılıklı sessizlik anlarına çok değer verdiğimi söyledim. Bu sözler ağzımdan öylesine plansız çıkıvermişti ki kulağıma geldiğinde ben bile şaşırdım. Ama söylediğim anda da tam olarak hissettiğim şeyi dile getirdiğimi biliyordum. Elini omzuma koydu ve “Üzerinde çalıştığım şeyi bugünlerde sana göstereceğim. Görüşürüz!” dedi. “Görüşürüz” diye cevap verdi Maria bana getirdiği son birayı masaya koyarken.

Saint-Michel Bulvarı'nda öylesine gezinirken Duponchele'le rastladım. Beni gördüğüne belli ki çok sevinmiş bir şekilde hızlı hızlı yanıma geldi. Oldukça kibar bir şekilde ofisin bensiz çok hoş kaldığını, onun için tam bir neşe kaynağı olduğumu ve beni çok özlediğini söyledi. Neden bilmiyorum –yorgunluğa bağlı bir çeşit aşırı duygulanma sanırım– sözleri bana çok dokundu. Neşe kaynağı olarak adlandırılmak, bu ünvanı haketmemi sebep olan anı çok net anımsıyor olduğumu düşünsem de beni memnun etti, gururumu okşadı hatta heyecanlandırdı diyebilirim, çünkü herhangi birinin beni özleyebileceği hiç aklıma gelmezdi. İçtenlikle yaptığı doğaçlama akşam yemeği teklifini hemen kabul ettim. Eve gelirken fırına uğramasını söyleyen eşini arayıp haber verdi. 38 numaralı otobüse atladık. Orléans Kapısı tarafında, benim yaşadığıma benzeyen tuğla bir binada oturuyordu. O bir baget ekmek aldı. Ben de bir çilekli tartı aldım. Daha önce bir veya iki kez gördüğüm eşi beni yüzünde kocaman bir gülümsemeyle karşıladı: “Henri... Ne zamandır Georges’a sizi aramasını söylüyordum. Nasılsınız?” Bu kadar sıcak ilişkiler kurduğumuzu anımsamıyordum ama yine de bu bana iyi geldi.

Arabamın arka koltuğunda bir türlü uyku tutmadan sabaha kadar düşündüğüm ve sabah “Rendez-vous”nun balkonunda, bilgisayarım ile yerleştiğim bir masada, kendimce özetlemeye çalıştığım garip bir akşamdı. İki üç saat boyunca konuştukları insan acaba ben miyim yoksa başka biri mi duygusu yaşadım. Sadece, hepimizin arada sırada yaptığı gibi bir karakter can-

landırıyor olduğum için değil; zaten bir süredir en sevdiğim spor bu, ama onlara taşınmamla ilgili bir sürü yalanı iştahla arka arkaya sıralayıp gelecek planlarımdan ve ailemin yanına tatile gideceğimi söylerken tamamen anlattığım karaktere bürünmüştüm. Yalan söylediğim kesindi ama yalanlarımın arkasında hiçbir şey yoktu. Duponchel'e gelince, o en sevdiği pozisyona konumlanmış, Saint-Sulpice Meydanı'nda geçen en güzelinden birkaç anıyı abartarak anlatmaya koyulmuştu. Vergi müşavirleri Duponchel ve Cariou'nun kahramanlıklarını canlandırıyordu. Vergi düzenlemesini protesto etmeye gelen ünlü bir şarkıcıyı acımasızca tiye aldığım günü anımsadı. Karşıdaki bistroda kutlama için yediğimiz öğle yemeklerini anlattığı gibi bir de birlikte yazıp o zamanlar emekliye ayrılan Rossignol'a verdiğimiz gülünç şiiri bile okudu. Rossignol kendisini fazlasıyla ciddiye alan ama şiirdeki imayı anlamadığından yazdığımız şeyi oldukça beğenmiş gibi görünen başmüşavirdi. Zafer anlarımız işte. Bayan Duponchel, Christine yaramaz küçük çocuklar gibi davranırken bize yüzünde bir hoşgörü ifadesiyle bakıyordu. Yakında, yaklaşık üç yıl sonra Christine'in memleketi olan Bourgogne'a taşınıp kendi deyimlerince "inzivaya" çekileceklerdi. Ailesinden miras kalan, "yanında kulesiyle küçük bir kır kulübesi olan" bu kırmızı çatılı güzel evi, bana uzun uzun tasvir ettiler. Duponchel, yaklaşan bu güzel düşü gözünde canlandırırken belli belirsiz gülümsüyordu. "Bizi ziyarete gelirsiniz artık, Henri" dedi Christine. "Elbette" diye cevapladım.

Aslında, neden olmasın? Ama onları seviyor olup bu akşam yemeğinde onlara eşlik etmekten tartışmasız bir şekilde keyif almış olsam da onların yerinde olmamaktan ve onlarla hiçbir şey paylaşmamaktan duyduğum mutluluk, gece boyunca içimde kesinleşerek büyüdü. Belki hayatları, benim o hafif bulantı duygusunu hissetmemek için uzun seneler sürdürdüğüm hayata çok benziyordu. Her halükarda geleceğimiz aynı olmayacak.

Evlerinden çıkıp, sert şaraptan ötürü başlayan baş ağrısını dağıtmak amacıyla hızlı adımlarla Alésia Sokağı boyunca yürüdükten sonra evime, yani 15. Bölge'deki külüstürüme dönmek beni çok mutlu etti.

Dün gece tam uykuya dalmak üzereyken sert bir fırtınayla uyan-
dım. Biraz hava almak için sol arka camı hafifçe indirmiştim. O
camdan giren yağmur damlaları, burun deliklerimi gıdıkladı.
Camı tamamen kapatınca bu sefer sıcaktan uyuyamadım. Yağ-
mur iki kat şiddetlenerek yağmaya devam etti. Tam uyuklama-
ya başlamışken birisi kapıyı ukladı. Yüzünü cama yaslayarak
gözlerini dikmiş bana bakan François'yı hemen tanıdım. Sokak
lambasının ışığının ve sert yağan yağmur sesinin etkisiyle bakış-
ları sanki sanrılı gibi geldi. İçeri girip sığınmasını teklif etmek
aklımdan geçse de hemen bu düşünceden vazgeçtim. Başımı
çevirerek gözlerimi kapadım. Gözümü yeniden açtığımda git-
mişti. Ertesi sabah ona birkaç avro vermeye karar verdim. Sonra
düşününce fark ettim ki, yağmurda kaybolmuş dilenci fikrinden
ziyade sırrımın açığa çıkmasından ve beni tanımasından rahatsız
olmuştum.

Bu akşamüzeri mahallede yavaş dönüşler yaptım. Başlangıçta, kötü park ettiğim arabayı düzeltmek içindi. Sonra uzun süre içinde yaşadığım dekorun parçalarını yeni bir gözle değerlendirmek için teftişe çıkmışım gibi hissetmekten keyif aldım. Çünkü mahalleyi algılayışım, dışarıda yaşamaya başladığımdan beri değişmişti. Çok fark edilmemeye, duymayı bekledikleri kelimeleri kullanmaya, kalıplaşmış sözleri tekrar etmeye, sıradan olanın bayağı çizgisi içinde kalmaya ve her gün bir iki ufak haber, biraz tebessüm paylaşan diğer herkes gibi davranmaya devam ettiğim sürece, ben de “onlardan biriydim” ve böyle bir karakteri canlandırmak, birçok esnafla daha yakın ilişkiler kurmama sebep olmuştu. Taşınma sonrası sürecimden itibaren artık “onlardan biri” olmadığımı kesinlikle söyleyebilirdim. Oysa ki eskiden tam tersiydi. Küçümsemeden ziyade sıkıntıdan araya koyma ihtiyacı duyduğum belirgin mesafeyle kendimi “onlardan olma” karşın “onlardan olmadığımı” ikna etmeye çalışıyordum. Çünkü fırsat oldukça sohbet ettiğim bu insanlarla aynı televizyon programlarını izliyor, aynı haberleri dinliyor ve onlarla aynı mekanikleşmiş hayatı yaşıyordum. Bugün en azından sokakta yatan tek insan benim. Ne gelir vergimi veriyorum ne de emlak vergilerimi. Ve kimse bunu bilmiyor. François dışında. Ama François sıradan bir sohbet arkadaşı değil.

Mahalleyle ilgili algım değişti derken sadece esnafı düşünüyorum tabii. Birçok şey düşünüyorum. Örneğin, mimari. Bu süre içinde binalara bakmayı öğrendim, artık en sıradanında

bile gözden kaçan güzel ayrıntıları görebiliyorum. 1950'lilerin ve 1960'ların mimarisi buraları oldukça tahrip etmiş olsa da 1930'lardan kalma birçok yapı hâlâ çok zarif. İyice dikkatli bakıldığında hâlâ küçük kulübeler, ufak İngiliz kır evi tarzı yapılar, insanı şaşırtan villalar ve saklı bahçeler görmek mümkün. Uzun zamandan beri bunları görüyor, fark ediyor ve inceliyordum. Şimdi bunları uzun uzun seyredip bunlardan keyif alıyorum. Gerçekten de güzel bir mahallede oturuyorum.

Mahallede uzun süre dolandıkça bu bölgede yaşayan oldukça ilgi çekici insanlar da görmeye başladım. İlk olarak: Uzun boylu, kırlaşmış saçlarını arkadan at kuyruğu yapan, her gördüğümde hem boş hem de çok meşgulumuş gibi görünen bir adam var. Bu adamı, bazen yetişmesi gereken çok önemli bir randevusu varmış gibi büyük adımlar atarak yürüdüğü Morillons Sokağı'nda, kısa bir süre sonra da Brassens Parkı'ndaki bir kafenin balkonunda arkadaşlarıyla otururken görüyorum. Ama başkaları da var: Eskilerin "delikanlı" –biraz serseri biraz saygılı– diye tabir ettiği, efendi duruşlu görüntüsüyle yakışıklı bir yaşlı. Zavallı adam! Belki dünyanın en masum adamı ama vücuduna tamamen oturan atletleri, bembeyaz briyantınli saçları, sürekli ve bilerek takındığı yaramaz ve küstah bakışlarıyla yaşını ele veren yüz çizgilerine rağmen inanılmaz komik görünüyor. Zannediyorum ki her sabah 89 numaralı otobüse biniyor ve akşam altıya doğru dönüyor. Yani saatleri makul gibi görünmese de ben adamın uzaklarda bir yerde onun için çalışan kızları tefişe gittiğini, eve dönmeden önce de Brancion Sokağı'nın üst kısmındaki kafede komşu kadınlar ve kocalarıyla bir şeyler atıştırdığını düşünmekten keyif alıyorum. Sonrasında kim bilir? Belki de gecenin ilerleyen saatlerinde tekinsiz mahallelere geri dönüyordur.

Dişlerinden dolayı birincisine Fernandel, ikincisine anlattığım tüm bu sebhelerden ötürü Delikanlı diyordum. Fernandel ve Delikanlı kendine özgü bir mikro-topluluktan yalnızca iki adet

numune. Binaların tüm katlarını dolduran dairelerde yaşayan orta halli ve küçük burjuvaların çoğu dışarı nadiren çıkan, kafe ve bistrolara pek uğramayan insanlar. On sene yaşadığım binada, kat aralarında karşılaştığımızda selamlaşmamıza rağmen hiç kimseyi tanıımıyordum. Ama aşağıda sokakta, parkta ve bistrolarda durum başka: Her şey hareket ediyor, her şey bağırıyor, her şey eğleniyor ve sık sık bir araya geliyor. Bu küçük dünyayı kimin inşa ettiğini bilmiyorum. Genelde Portekizli olan apartman görevlileri var ama onlar da kendi sosyal ağlarına sahip. Dertli yaşlı kadınları dinleyen, diğer esnafla ilişkiler kuran, son derece sosyal Arap esnaf var. Bir de banliyölerde yaşayanlar var. Buradaki bazı mekânların işletmecileri banliyölerde yaşıyor. Bu mekânları sabahları vaktinde açabilmek için erken kalkıyor olmalılar. Robert ve Maria örneğin, meyve ağaçlarından, çimenlerinden ve çim biçme makinelerinden hep büyük bir heyecanla bahsediyorlar. Sık sık onları ziyarete gelen ve çoğu henüz genç olan çok fazla arkadaşları var. Öyle ki kaldırımlarda sürekli 93 plakalı motorlar ve arabalar görmek mümkün. Bir de yaşlı bekârlar, yalnız dullar var. Bunlar birileriyle sohbet etmek için bistroları ve bütün esnafı titizlikle dolaşırlar: Kafe garsonları, kasap, bakkal, pastane çalışanları, hatta marketteki kasiyer. Ama mahallenin tuhaf tiplerinin –Fernandel ve Delikanlı'nın takımından bahsediyorum– nereden geldiklerini bilmiyorum. Çok yakın bir yerden, orası kesin, çünkü herkesi tanıyorlar, herkes de onları tanıyor. Sanki birbirini tanımayan bu birçok grubu birbiriyle ilişkilendiren, bağlayanlar onlarmış gibi. Her yerde biraz sesleri çıkıyor. Neşeli olmak, onların silahı gibi. Dükkan önlerinin ünlüleri, kaldırımların yıldızı gibiler. Dün fırında sıramı beklerken Fernandel yanıma gelerek elimi sıktı: Kendimi şövalye ünvanı verilmiş gibi hissettim.

Evimden ayrılarak aşağıda yaşayan veya o izlenimi veren renkli topluluğa karışmıştım. Bu insanları evlerinde hayal ede-

miyordum. Mahalle, kaldırımından bakıldığında çok farklı görünüyor. Evlerinde yaşayan büyük çoğunluk, çalıştıkları uzak semtlere gitmek dışında pek dışarı çıkmıyor. Kaldırım, onlar için metroya veya otobüse, markete veya fırına gitmek için bir geçiş alanı. Burada pek oyalanmıyorlar. Günlerinin önemli bir kısmını piyango veya at yarışı oynayarak, az şey alıp çok şey konuştukları esnafla ilişki kurarak, nadiren de olsa bir iki adım attıkları parktaki anneleri ve çoğu Antiller'den gelen dadıları uzaktan izleyip bar köşelerinde gündemi tartuşarak geçiren mahallenin bu küçük, tedirgin ve geveze kalabalığını görmezden geliyorlar.

İşte bu akşamüzeri, kendime yeni anılar yaratıyor olma duygusuyla başına geçtiğim direksiyonda otururken dikkatle incelediğim kalabalık buydu.

Bu sabah, vücudumda ciddi bir kırıklıkla uyandım. Uyandım demek pek doğru değil. Aslında daha ziyade geceyi uyuklamak ile sıçrayarak uyanmak arasında geçirdim. Arada arabadan çıkıp biraz yürüdüm. Sabaha karşı saat üç dört gibi mahallede dolandım. O saatlerde sokakta bazen nereden geldiği ve nereye gittiği belli olmayan silüetlerle karşılaşmak mümkün. Bu gece, bu silüet otuz yaşlarında bir kadındı. Beni görünce ürkse de orada olduğumu fark etmemiş gibi yaparak daha hızlı yürümekle yetindi. Zaten varacağı yerin yakınında olduğundan çabucak giriş kodunu girerek aceleyle apartmanın içine girdi. Onun adına ben de rahatladım. Gördüğüm bazı insanlar öylesine yorgun görünüyorlar ki tüm korku ve merak duyguları kaybolmuş oluyor adeta. Uyuşturucu kullananlardan veya sarhoşlardan bahsetmiyorum, yine de hiçbir şeyden hiçbir zaman emin olmamak lazım. Benim bahsettiklerim, sabit bir bakışla insana sıkıntı ve yorgunluktan hiçbir şey yapmaya hali yokmuş izlenimi verenler. İnsanın içinden onlarla konuşmak geliyor ama bir yandan da bunun mümkün olmadığını biliyor.

Sanırım ateşim var. Bu akşam en konforlu olan iki otelden birinde kalacağım. Kendi kendime kışın nasıl geçeceğini merak ediyorum ve nasıl çılgınca bir davranışta bulunduğumu anlıyorum. Nasıl bir yoldan çıkış, Tanrım!

Bu birkaç satırı "Rendez-vous"da kahve içerken yazıyorum. Maria bugün pek somurtkandı ve genellikle kahvaltı vermediğini

hatırlattı. Ama çok yorgun olduğumu görünce dayanamadı ve baget ekmek almaya gitti.

Masama gelip yanıma oturarak reçelli ekmeklerimi yiyişimi izledi.

“Yarın gelecek misiniz? Sanatçılar burada olacak. Ortam güzel olur. Arkadaşınız Dominique de gelecek.

— Bilmiyorum...

— Elbette biliyorsunuz. Hem tavşan yahnisi yapacağım.”

“Arkadaşım” Dominique’den bahsetmesi hoşuma gitti. Tabir yerindeyse yüreğim “hop” etti. Ağrıdan mustarip bedenimin temizlenip parfümlenmesi gerek. Sargılanmış bedenimle artık bir yaşayan ölü, uykudan uyandırılmış bir mumya değilim. Bir an için ambulans Mercedes’imi düşünüyorum. Ambulans veya yük arabası belki. İçinde can çekişen sefil bir adam ya da çoktan öbür tarafa göçmüş bir adam misali süründüğüm Mercedes’i. 15. Bölge’de, bir gecede Mercedes’te kıpırdamadan yatan bir adamdan başka bir şey değilim.

“Dün bana sizi sordu. Sizi pek seviyor Dominique.

— Ne güzel. Ben de onu pek seviyorum.”

Arabulucu bir havaya hürünen Maria, yüzünde iyiliksever bir ifadeyle suç ortağımıymışım gibi bana baktı. Kendimi keyiflenmiş hissettim. Sözcükleri yaşama arzusuna benzeyen kaçamak bir duyguya güç ve dayanıklılık verir gibiydi.

Yine de hıbreklerim fena şekilde ağrıyordu.

Nihayetinde “Rendez-vous”daki yemek hiç de kötü geçmedi. Geçen seferkinden daha sadeydi. Bu sanatçıların hepsi gözükmeye çalıştıklarından çok daha az bohemler; gece boyunca sadece tatil projelerinden bahsettiler. Memur zihniyetli olan benim bir del Dominique gelip yanıma oturdu. Bir an, benim neyimle bu kadar ilgileniyor olabileceğini düşündüm. Gösterdiği ilgi gururumu okşuyordu, saklayacak değilim. Ancak ondan en az yirmi yaş büyüğüm ve öyle genç falan da göstermiyorum. Beni yazarken görüyor ama gerçekten yazar olmadığımı fark etmiş olmalı. Öyle bile olsam, yaşam standartlarım göz önüne alınırsa ya başarısız ya da edebi bir deyimle “kaleminden zehir damlayan bir yazar” olmam gerekir. Bununla birlikte ilgisini çekiyorum ve nedenini o akşam anladım. Gösterdiğimden çok daha şahsına münhasır, daha uçuk biri olduğumu tahmin ediyordu. Robert ve Maria’yı öpüp “Rendez-vous”dan çıktıktan sonra gruptan birkaç kişi son bir kadeh için Montparnasse’a gitmeye karar verdi. Dominique, koluma girip beni Morillons Sokağı’na yönlendirerek biraz yürüyüş yapmak istediğini söyledi. Brassens Parkı yönünde biraz yürüdük. Bir an durdu, gözlerimin içine baktı ve bana esprili bir ses tonuyla –yine de sesinde hissettiğim o ufak titremeyle anladım ki yasak bir noktaya temas etmekten çekiniyor, günümüzün ısmarlama dilbilimcilerinin söylemekten hoşlanacağı şekliyle, “çizgiyi aşmak” istemiyordu– “Ee? Bana güzel Mercedes’ini gösterecek misin?” Anlamazdan geldim, zaten ne demek istediğinden de emin değildim. Ona Mercedes’imin ilgi çekici

hiçbir yanı olmayan bir külüstür olduğunu söyledim. "İçinde yaşayabileceğin kadar büyük bir araba!" diyerek işi iyice ileri götürdü.

"Özür dilerim" dedi toparlamaya çalışarak, "geçen akşam evde bunalınca hava almak için dışarı çıktım. Nereye gittiğimi çok da bilmeden biraz yürümeye başladım ve kendimi Montparnasse Garı civarında demiryolu boyunca uzanan, ismini şu an unuttuğum, aslında adını hiçbir zaman bilmediğim bir sokakta buldum. Orada uzaktan seni gördüm, arabana biniyordun. Araba hareket etmeyince biraz yaklaştım ve hemen uyumak için yerleştiğini anladım. Ama sana görünmeye cesaret edemedim."

"Orası Fornay Sokağı" dedim, bir şey demiş olmak için.

"Ah, öyle mi?"

Dudaklarında hafif bir gülümsemeyle bir an sustu.

"Çok eskiden beri arabada yaşamamanın hayalini kurarım, biliyor musun?"

Brancion Sokağı'nda, henüz kapanmamış bir kafede, bir masa bulup oturduk. Bana kendinden bahsetmeye başladı. Bir sır, bir başka sırrı açığa çıkarınca özel paylaşımların arkası kesilmedi. Çocukluk, ergenlik anıları ve daha ziyade yaz hikâyeleri; çünkü ikimiz de şehir çocuğuyduk. Birbirimizle kartpostal değiş tokuşu yaptık: Ben ona, onun henüz hayatta olmadığı zamanki Breton Bölgesi'ni anlattım. O da bana, benim çoktan vergi yükümlülüğü mevzuatına başımı gömdüğüm yılların Güney Fransası'nı anlattı. Medeni halimizin farklı dönemlerine imalarda bulunduk: Boşanmayla sonuçlanan evlilikler, sonuç ikiye bir benim galibiyetim. Ardından birbirimize kariyer süreçlerimizi anlatuk: Onunki benimkinden daha parlaktı ama vergi müşavirliği yapmanın, benim gözümde avukatlık veya noterlik gibi toplumu ve bireyi derinlemesine inceleme fırsatı olduğunu söyleyerek onu güldürdüm. Son tahlilde, hayatın bir keşif değil, aslında üzerinde konuşulacak fazla bir şey olmayan, toplamda birkaç kelimeyle

özetlenebilecek bir süreç olduğu konusunda uzlaştık. Oysa ki asıl zaman alan –bu konuda da hemfikirdik– kendini o veya bu şekilde durmaksızın tekrar etmekten bıkmayan, şimdi ve yakın gelecekle ilgili tereddütlerimizdi.

O benden çok konuşuyordu. Ona kur yapma hakkını kendinde görürsem gülünç duruma düşeceğimi hissettirmeye çalışıyordum. (“Kur yapmak”! Kullandığım kelimenin bile modası geçmiş artık.) Samimiyetten mi, çekingenlikten mi bilemiyorum, ama geçmişime hâkim olmayı hiçbir zaman başaramadığımdan bugünün de devamını yönetmeye cüret etmeyecek kadar aklımın başımda olduğunu ekleyerek ona gerçek yaşıma söyledim. Eğer her şey kendini tekrar ediyorsa insanın 40'ında da 60'ında da aynı deneyime sahip olacağına, yani aslında deneyimin de pek bir işe yaramadığına dikkat çekti.

Bununla birlikte bu farkındalık dolu sohbetten gözle görünür biçimde keyif alıyorduk. Birer kadeh şarap daha sipariş ettik. Söylediği gibi, benim “otomobil kaçıışı” fikrimi seviyordu. Bense bunu daha ziyade körlemesine yapılan bir yolculuğun hazin sonu olarak görme eğilimindeydim. Buna kesin bir biçimde karşı çıktı: Ona göre ben daha çok sonunda kendini ifade etme cesaret ve fırsatını bulan, inaceracı yönü bastırılmış bir adamdım. Bana, senenin bir kısmını araba kamplarında geçirdiğini söyledi. Böylelikle otopanlar, kamp ve park alanları, benzin istasyonları, deniz kenarları gibi, kendini diğer insanların gruplar halindeyken hissettiğinden daha fazla yalnız hissetmediği alanları kolaylıkla inceleme ve gözünde canlandırma fırsatı buluyordu.

“Uzun yol şoförlerinin bütün park alanlarında arkadaşları vardır, birbirlerini tanır ve sürekli sohbet ederler. Yazın âşıklar kalabalık gruplar halinde gezerler; gözle görünür biçimde birbirlerine adeta yapışık, hiç ayrılmadan, bir sakız almak için veya benzin deposunu doldurmak için bile topluluk halinde hareket ederek seyahat ederler. Hepimizin aşına olduğu küçük ailelere

gelince, onlar da sanki penguen sürüleri gibi bitişik nizam; tuvalet, dondurmacı veya kasa önlerinde birbirlerine yakın durup hiç ayrılmadan tatil yaparlar. Bir sonraki sergimin adı 'Huzur Fabrikası' ya da onun gibi bir şey olacak. İronik değil, muğlak bir sergi olacak. Önümüzdeki haftadan itibaren bu konu üzerine yoğunlaşacağım."

İşte o zaman geleceğe yönelik planlarımızdan kabataslak bahsetmeye başladık. Dominique'e onu çalışırken görmenin çok hoşuma gideceğini ve önümüzdeki günlerde Güney'e ineceğimi söyledim. Güldü: "Birbirimize otobanda randevu verelim mi istiyorsun? Seni cimri seni!" Yüzünde öylesine iyilik dolu ve anaç bir ifadeyle bana bakıyordu ki kendimi gençleşmiş hissettim. Sonunda artık neredeyse hiç konuşmuyorduk. Sert bir rüzgâr parktaki ağaçları şöyle bir hareket ettirdi. Saatine bakıp iç geçirdi. "Yatma vakti geldi." Elini benimkinin üzerine koyup gözlerinde neşeli bir parıltıyla, neredeyse hiç çekinmeden şöyle dedi: "Hadi bana gel, bu geceyi bir arabanın arka koltuğunda sonlandırmayalım."

Arabayı 12. Bölge'ye park ettim. Defterime baktığımda Michel-Bizot, Bel-Air gibi benim için pek bir şey ifade etmeyen istasyon isimleri olduğunu fark edince Daumesnil yönünde metroya bindim. Şu an anımsamadığım bir yerde metrodan inince yoğun bir sıkıntı hissine kapıldım. İçimde, melankoliden ziyade hiçbir anımın olmadığı bu mahallede, şüphesiz ki ilgisini çeken bir şey bulamayan gözlerimi hiçbir yere sabitleyemiyor olmaktan kaynaklanan büyük bir hüznün vardı. Bir süre, bir o yöne bir bu yöne döndükten sonra kendimi Porte Dorée'de buldum. Vincennes Korusu'ndaki ağaçların yapraklandığını görmek beni bir an cezbetse de (ben çocukken buraya, gölde kürek çeken sporcuları veya hayvanat bahçesindeki maymunları izlemeye giderdik) çok yorgundum ve bir kafenin terasında bir yere çöktüm.

Sağanak yağış başlayınca içeri girmek zorunda kaldım. Tekrarı yayınlanan bir tenis maçı, birkaç amatörün dikkatini çekmişti. İçine gömüldüğüm koltuktan başımı kaldırarak tembel bakışlarla müsabakanın nasıl sonuçlanacağını takip etmeye başladım. Fasülye sırtığı gibi upuzun bir adam, elinde bir beyaz şarap kadehiyle yanıma gelerek beni esir aldı:

“Federer iyi, değil mi?”

— Çok iyi” dedim biraz gevşekçe, genç bir imaj vermek için baş parmağımı yukarı kaldırıp işaret ederek.

“Tenisi çok severim” diye devam etti fasülye sırtığı, “aslında tüm sporları severim.

— Hangi sporu yapıyorsunuz?” diye sordum gayet yapmacık bir ifadeyle.

Susmalıyım. Çünkü gösteriyormuş gibi yaptığım ilgiden cesaret alarak masama oturmak için benden izin istedi ve dünyanın en iyi yirmi oyuncusunun iyi ve kötü yanlarını ayrıntılı bir şekilde analiz etmeye başladı. Kendisi de çok iyi bir tenis oyuncusuydu, sır verir gibi bir ifadeyle böyle söylemişti ama bir dizi entrikanın kurbanı olduğu için bırakmak zorunda kalmıştı. “Hem esas istidadım tiyatroyaydı” diye devam etti, “12. Bölge’deki tiyatroyu ben yönetiyorum.” Kendisini takdir ettiğimi belirttim. 24 yaş için bunun hiç de fena bir durum olmadığını dile getirdi. Yaşlı değildi ama bana sorulsa 24’ten fazla derdim. “La Fontaine’i çok severim” dedi birden ve tonlamasını da ayarlayarak ezberden, arka arkaya bir şeyler okumaya başladı. “Kurt ile Kuzu”, “Eskici ile Para Babası”. Oldukça etkileyiciydi. Beni akşam yemeğine davet etti. Teklifini geri çevirdim, hatta bir kadeh daha söylemekten bile vazgeçtim. Şeffaf, mavi bakışları beni rahatsız ediyordu. Bir türlü bana bakmayı bırakmıyor, gözlerini üzerimden ayırmasa da beni görmüyormuş izlenimini uyandırıyor.

Çok da dikkat etmeden takip etmeyi sürdürdüğümüz tenis maçıyla ilgili karşılıklı birkaç yorum daha paylaştık. Sonra aniden hayattaki esas büyük başarısını birkaç sene önce edebiyat dalında elde ettiğini söyledi: “19 yaşında 200.000 baskı, her babayığidin harcı değil.” O an endişeli, hatta keskin bakışlarla sanki ona inanmıyor olmamdan şüpheleniyormuş gibi bana baktığını fark ettim.

Hemen anladım ki deliydi ve bir kadeh bir şeyler içmeyi veya bir şeyler yemeyi teklif etmek için gözüne kestirdiği herkesle arasındaki o görünmez çizgiyi bir kez aşmıştı. Adama biraz da acıyarak ve ürkerek kalktım, ani gelen bir işeme isteğini bahane ettim ve aşağı kattaki tuvaletlere indim. Yukarı çıkışımda garsona işaret ederek eline on avro sıkıştırdım ve para üstünü beklemeden sessizce oradan ayrıldım.

Randevuma sadığım.

Bois-au-Loup korusu adeta tatil mekânı havasına bürünmüş. Kafenin önüne bir “çocuk alanı” düzenlenmiş: Küçük bir kaydırak, salıncak, hatta ufak bir kum havuzu bile mevcut. Bu durum, babaları arabalarının temizliği konusunda tasalandırıyor olmalı. Kafeterya kısmı pek süslü püslü. Herkes siparişlerini kendi alıyor, buna karşın çalışanlar bir masa boşaldığında hemen masayı toparlayıp temizliyorlar. Genel manzara güzel denilebilir. Buraya akşam üzeri dört gibi gelip hemen bir sandviç siparişi verdim: “Yeşil tazelik.” İçinde salata, domates, mayonez ve turp parçaları vardı. Sandviçi mideye indirdikten sonra kahve ve başka sıcak içecekler yapan makineye yöneldim. Bir tane espresso söyleyip son dakika baştan çıkarıcılarının bulunduğu kasaya geçtim. Oradan kendime enerji verici bir çikolata seçtim ve bir kahve daha almak için kahve makinesine geri döndüm.

Kafenin butik bölümünün reyonları arasında biraz dolandım. Yerel ürünlerin satıldığı kısma bir göz attım: Kırmızı meyve reçelleri, süzme dağ balları, vakumlu peynirler, farklı ülkelerin vakumlu jambonları ve vakumlu yabanmersini tartları. Bazı DVD’lerde indirim vardı. Çocukken hiçbir zaman izci olmadığım ve hiç kampa gitmediğim ama hep hayalini kurduğumdan olsa gerek, mağazaların bu kısımlarında satılan cep fenerleri, çok amaçlı çakılar, yirmi metreye kadar su geçirmeyen kronometreli kol saatleri gibi nesneler bana hep çekici gelse de herhangi bir şey alma dürtüme direndim. Onun yerine arabada okumak üzere

gazete almakla yetindim. Yarım saat sonra bacaklarımı biraz açmak için arabadan indim. Bir an, bir polisiye roman okusam mı diye düşündüysem de Pekin'deki eskrim müsabakalarına göz atıp kola içmeye karar verdim. Ses yoktu ama dükkânda öyle bir gürültü vardı ki insan kendini salonun içinde gibi hissediyordu. Tekrar dışarı çıktım. Arabalar, su tulumları boyunca sıra sıra dizilmişti. Anneler ve çocuklar, kafelere ve tuvaletlere yetişmek için aralarından geçiyordu. Park alanını tekrar aşip küçük bir tepenin kenarına yerleştirilmiş piknik alanına yöneldim. Buradan bakınca etraftaki diğer yükseltilerin çok güzel bir görüntüsü vardı. Bir masa boştu. Birkaç dev meşe ağacından tek parça halinde oyulmuş hissi uyandıran şu büyük masalardandı. Geriye düşmemek için kalçanızı biraz aşağı kaydırduğınız an, üst bacağınız masanın altına çarptığından bu masalar pek rahat olmaz. Belki de ben kilo aldım ve genişledim. Neyse, sonunda banka ata biner gibi oturup bulmaca çözmeye başladım.

Dominique, geliş yolu dolambaçlı olduğu için geç kalabileceğini söylemişti. Saat sekiz olduğunda geç kalacağını anladım. Dokuzda biftek ve patates kızartması söyleyerek günlüğümü yazmaya başladım.

Akşam saat onda kafası karışmış ve ağlamaklı bir halde geldiğinde, sergisinin asıl parçası olacağını düşündüğü, Montluçon yakınındaki benzin istasyonunda sandığından daha fazla zaman geçirmek zorunda kaldığını anlatmaya koyuldu: “Dev bir istasyon, bir katedral, bir canavar!” Bir de, tam yola çıkacakken arabası arıza yapmıştı. “Önemli bir şey değil. Bir şey yanmış, bujilere pislik dolmuş sanırım. Ama nasıl bir tantana koptu istasyondan biri gelip ilgilenecek diye, neredeyse çekicilerle ortak oldukların sanırsın.”

Benzin istasyonundaki marketten bisküvi almaya gittik. Dönüşte bana viski ısmarladı. Karşılıklı birer kadeh içtikten sonra bana bir teklif sundu:

“Arkadaşlarını görmeye yarın gidiyordun, değil mi?

— Evet.

— Bak, beni çok bekledin biliyorum ve sana bunu söylemek canımı sıkıyor ama yorgunluktan ölüyorum, kendimi terli, pis ve bezgin hissediyorum, görüşmelerimizin biraz daha... zarif... güzel... olmasını tercih ederim. Ne demek istediğimi anlıyorsun, değil mi?

— Kesinlikle.

— İşte sana teklifim. Birkaç saat uyumaya çalışalım. Herkes kendi evinde. Yarın sen arkadaşlarınla görüş, ben de işime devam edeyim, yine burada, sonra başka bir yerde, Ussel'den çok da uzakta değil; yarından sonra Meymac'tan otuz kilometre ileride, Vezere kıyılarında, Bugeat'ya doğru Altın Alabalık

Pansiyonu'nda buluşalım. Oraya bayılacaksınız! Aklına bir şey gelmesin diye şimdiden söyleyeyim, o pansiyonu iki üç yıl önce ailemle keşfetmiştim.

— Harika bir teklif!” diye cevap verdim (samimiydim de: Pansiyon bana korudan çok daha çekici görünmüştü, dahası aklıma da bir şey gelmemişti.) “Ama sabah beni görmezsen şaşırma, çok erken yola çıkacağım.”

Sonuç olarak, bir randevuda bir başkasına karar veriyorduk ve bu fikir beni memnun ediyordu. Gerçekten de ayakta zor duruyordu. Ben de arabaya giderek kendimi arka koltuğa bırakırdım ama neredeyse hemen uyandım. Aslında Dominique bana yorgunluğundan ve Altın Alabalıktan bahsettiği an buradan kaçıp uzaklaşma isteğim kabarmıştı.

Bois-au-Loup bölgesinden çıktığımda saat aşağı yukarı sabahın üçüydü. Artık uykum yoktu. Araba kullanmak istiyordum. Bir süre otobanda sürdüm, yola çıkmak için kullandığım geçiş yolunu saymazsak yaklaşık elli kilometre, dönüşle birlikte yüz kilometre kadar. Kimsecikler yoktu, gece bana aitti. Arabaların uzun farları geceyi net çizgilerle kesiyor, yol kenarlarındaki bariyerlerin yanından sarı ve beyaz çizgiler hızla akıyor, üzerinde “Tulle 40”, “Brive la Gaillarde 66” gibi parlak yazılarla mavi panolar bir belirip bir kayboluyordu. Ara sıra uzaklardan bir ışık huzmesi karşı yönden bir başka aracın geldiğini haber verdiğinde suç ortağımıymış gibi göz kırparcasına selektör yapıyordum. Hemen ardından gecenin karanlığı yeniden bana yaklaşıyordu. Gökyüzü ağarıp otobandan çıktığımda, ıssız kasabalardan bir gölge gibi süzülürcesine, onları uyandırmadan geçip gittim. Ta ki en sonunda bir ışığın yandığını görene kadar.

Arabayı biraz dikkatsiz kullanıyordum. Çok hızlı değil ama dikkatsiz. Ormanın içinde kayboluyormuş gibi dümdüz devam

eden uzun bir yolun sonunda, önceden kestiremediğim bir viraj beni gafil avladı. Sert bir fren yaptım. Araba zigzaglar çizdi ve yan alt kısımlarını vurarak çakıllarla kaplı bir çukurun sonunda durdu.

Her şey çok çabuk oldu. Yüzündeki teri sildim ve kapıyı açık bırakarak arabadan indim. Kalbimin hızlı hızlı çarptığını hissedebiliyordum. Seher vakti sessizliğinde, birkaç adım atıp birkaç esneme hareketi yaptım. Sonra yeniden direksiyon başına geçip yavaş yavaş yoluma devam ettim. Her şey yeniden yavaşlayıp sakinleşti. Motor gürültüsüz bir şekilde çalışırken korkum giderek benden uzaklaştı ve hilakis bir çeşit neşe içimi kaplamaya başladı. Arabayı ormanın içine doğru uzanan bir patika yolun ağzına park ettim. Elli-altmış metre boyunca patikada yürüyerek, oduncular tarafından budandığı belli olan, ağaçsız bir bölgenin girişindeki bir ağaç gövdesinin üzerine oturdum. Hiç şüphe yok ki birkaç saat içerisinde kamyonlar ve elektrikli testereler bu alanı istila edecekti. Beklerken, rüzgârın gün doğumuyla beraber etrafı sarışı yavaş bir nefes gibi, ormanın iç çekişi gibi hissediliyordu.

Kesin olan bir şey varsa o da hayatımın dönüm noktasında olduğumdu. Hayatımın dönüm noktası, kalbimi yerinden oynatıyordu ve bu beni mutlu mu ediyordu yoksa umutsuzluğa mı sürüklüyordu, bilmiyordum.

Saat henüz yedi bile olmamasına karşın Bourg-Saint-Jean'da açık bir bistro bulacak kadar şanslıydım ve orada günlüğümü yazmak için biraz zaman geçirdim.

Sabah on bire doğru oraya vardım. Andrée, Dominique yemeği hazırlarken Albert ve bana gezintiye çıkmamızı önerdi. Onların evinin önünden başlayıp Saint-Marcellin içlerine dalmadan önce tepeye doğru kıvrılan patika yol boyunca ilerledik. Albert'le her buluştuğumda hep aynı şey olur. Önce birbirimize sarılıp, öpüşür ondan sonra iltifat ederiz; "iyi görünüyorsun"; sonra da sanki çalan telefona cevap vermek veya yemeğin altını kısmak gibi bir sebepten bölünmüş bir konuşmayı sürdürüyormuşuzcasına arka arkaya güncel olayları veya eski hikâyeleri anlatmaya başlarız.

Köye geldikten sonra Belediye Kafesi'nin terasında güneş gören bir yere oturduk. Beni ağırladığı için gözle görünür biçimde mutlu olan Albert'in senelerdir düşlediği köy yaşamının sakin ritminde kendimi bulmaktan memnundum. Bana, arada atlayıp Paris'e gelme isteği duyduğunu ama cesaret edemediğini söyledi: "Ne yapacağım? Orada fazla kişiyi tanımıyorum. Hem öyle matah anılarım da yok." Onu anlıyordum. Ben de ona, bende de tam tersi yönde bir istek olduğunu söyledim. İçimden yeşillik, kırılık bir alana kaçma hissinin geldiğini ancak buna cesaretimin olmadığını dile getirdim. "Bize gel ve bu isteğini biraz tatmin et o zaman. Hem bizim için de değişiklik olur" diyerek bir ara yol buldu.

Geri dönüş yolunu tuttuk. Ama bu kez biraz yavaş yürüyorduk çünkü dönüş yolu biraz daha zorluydu. Yeniden yazmaya başladığımı, yazdığım ipe sapa gelmez şeyleri belki bir gün onunla paylaşabileceğimi söylemek istedim. Ağzımı açmadan

kızardığımı hissettim. Onun tepkisinden çekindiğimden değil, bana karşı her zaman çok nazikti ama bu sözlerin ağzımdan çıkması düşüncesine tahammül edemedim ve sessizliğimi korudum.

Akşam üzeri Andrée, göle gidip hatta biraz da yüzerek bu güzel havadan yararlanmamız gerektiğine karar verdi. Albert'in üstü açılabilen bir İtalyan arabası vardı. Üçümüz yan yana ön koltuğa dizildik. Saatte 60 kilometreyi geçmeden saçlarımızı rüzgârın okşamasına bırakarak oldukça çılgın bir yolculuk yaptık. Albert üçümüzün birlikte *Butch Cassidy et Le Kid*'e⁴ gidişimizi anımsattı. Andrée'nin Katherine Ross'a ıpatıp benzediğini söyleyerek hangimizin Newman'a, hangimizin Redford'a benzediği seçimini bana bıraktı. Yemek öncesi içkilerimizi içmek için eve döndük. Albert inanılmaz derecede sakindi. Geçmişten biraz fazla bahsediyor olsa da bizim yaşlarımızdan arkadaşlarla bir araya gelince böyle eğilimlerin olması doğal olsa gerekti. Akşamüstü bahçede oturduğumuz zaman, yoğunluğun doluluktan ziyade boşluktan hissedildiği o nadir anlardan birini yaşadık. Andrée, Albert ve ben ortak bir uzlaşıyla kendimizi havanın yumuşaklığına, beyaz Bourgogne şarabının güzel tadına ve ufukta kaybolmakta olan güneşin son ışıltılarına teslim ettik.

4 Özgün adı *Butch Cassidy And The Sundance Kid* olan ve Türkiye'de *Sonsuz Ölüm* adıyla gösterilen 1969 yapımı bir Amerikan filmi. (ç. n.)

Pansiyonda Dominique'le buluştum. Akşam yemeğini erken yedik. Servis oldukça özenliydi. Müşteriye oldukça kaliteli bir evde bulundukları duygusu hissettiriliyordu. Muhtemelen yıl dönümlerini kutlamak veya eskiden gittikleri mekânları yeniden keşfetmek için oraya gelen, birbiriyle uyumlu, akli başında bir çift imajı veriyorduk. Dominique, bu rolün içinde benden daha rahat değildi ve konuşacak konu bulmakta zorlanıyorduk. Odaya çıktığımızda, nehre bakan pencerenin kenarında dirsek dirseğe durarak biraz dışarıyı seyrettik. Akan suyun çok fazla ses çıkardığını, uyumakta zorlanacağımızı söyledi. Çift cama dikkat etmemişti. Camı kapatınca ortaya çıkan sessizlik ikimizi de şaşırttı. Hiçbir şey düşünmemeye ihtiyacı olduğunu söyledi. Onu yatağa yerleştirdim, eteğini ve gömleğini çıkararak yanına uzanıp elini tuttum. Uzun süre öylece uyumadan uzandık. Arada bir iki kelam ettik ve sonra öylece uykuya daldık. Gün ağarırken sevişmek istedi. Ama çok yorgundum ve halim yoktu. Kollarımın arasında uyuyakaldı.

“Dinle...”

Rahat bir biçimde yastığın üzerine bıraktığı başını yavaşça bana çevirmişti. Gözleri, içine kıvrıldığım koltuktan ona yönlendirmek için kaldırmak zorunda kaldığım benim gözlerimin içine dalarak:

“Sana Touraine'deki evimden bahsetmiş miydin? Kısa bir süre sonra oraya yerleşeceğim. Yapacak işlerim var. Sana bahsettiğim bu sergiyi hazırlamam gerekiyor. Seçmem gereken bazı şeyler ve

hitirmem gereken tablolar var. Bir sergi başlı başına bir eser. Bütün bunları yoluna koyabilmek için zamana ve sükunete ihtiyacım var. Neden gelip bir süre benimle yaşamıyorsun? Yer var. İstersen yazabilirsin de. Keyifli olur. Şömineyi yakarız. Sohbet ederiz. Yanda bir bağcı var, bana istemediğim kadar kırmızı şarap getirip durur.”

Konuşması gittikçe hızlanıyordu. Bunu, utangaçlığına ve bana hayatımı değiştirmemi teklif ettiğini fark etmesine bağladım. Arka arkaya ayrıntılar vermeye başladı. Her şey vardı: Sonbaharda biten mantarlar, ormanda yürüyüşler, nehir kıyıları, civardaki şatolar; özellikle de Paris hızlı trenle iki adım mesafedeydi. Bu sözleri, zihnimde –daha önceden görüp kısmen hatırladığım, ancak yeniden izleyeceğim bir film misali– bölük pörçük görüntülerin oluşmasına neden oluyordu.

Ancak sinemada değildim. Bir film rulosunda saklanmış, geçmişe ait bir parçayı yeniden yaşamam söz konusu değildi. Burada benim sürekli aynı şeyleri söyleyen ve aynı şekilde saçmalayan hayatım söz konusuydu. Yorgunluğumun ardında, hayatımın her yeni bir şeye başladığını hissettiğim an kendini tekrar etmeye, kekelemeye ve gevelemeye başladığını fark ettiğim daha pek çok başka seferde de olduğu gibi bir bıkkınlığın ve bulantının filizlenmeye başladığını duyumsadım.

Yokluk, içimde derinliği ölçülemez bir oyuk açmıştı ve ben her gün baş dönmesine direnerek o oyukun beni kendi içine çekmesine izin veriyor, o oyuktan aşağı sarkıyordum. Bu yokluk duygusuna bir isim bulamıyordum çünkü aklıma gelen sözcükler bu duygunun sınırlarını bir türlü doğru şekilde çizemiyordu (acı, keder, pişmanlık, özlem, mutsuzluk) ve bu duyguyu bırakmak istemiyordum. Bu, bendeki en gerçek, en kişisel, beni başka biri değil de bizzat ben yapan duyguydu. Bir şekilde bu yokluk duygusu benim yaşamama ya da daha ziyade hayatta kalmama yardımcı oluyordu. Şüphesiz bu duygu da diğer her şey gibi zaman içerisinde ardında bir iz bırakmadan kaybolacak, o zaman yokluğun yokluğunu,

sonsuz bir boşluğu, ölümü yaratacak. Ya da yeniden doğumu belki? Fırtına sonrası hemen o an farkına varılmayan böylesi ani uyanışları, geçmişteki uzun karanlık gece dönemlerinde deneyimlemiştim. Ama yeniden doğuşların da vazgeçişlerin de bir zamanı var. Gençken beni tedirgin edip sıkkan basit sözcükler, mantıklı düşünceler ve bilgelik (bunları bu yaşta anlamazsın, “keşke gençlik bilse, keşke yaşlılık yapabilse”) şu an fiziksel olarak bana kendini resmen kabul ettiriyordu. Beni terk edenin anısı artık tatlı bir gölgeye dönüşmüş ve beni kendimle baş başa bırakmıştı. Bana kalan artık sadece bu engellenmesi mümkün olmayan sonla –yalnızlığın sözünden bile uzaklaşmaya çalışan yanımla açık yüreklilikle kaçmadan ve yanılsamalara mahal vermeden– yüzleşmekti. Yolun kıyısında duracak zaman değildi. Hayatımda ilk kez, baştan başlama yanılgısına karşı direndim.

Aklımdan geçenleri okuyormuşçasına pişmanlığını ele veren sesiyle sistemimin nasıl işlediğini, benim bu gidiş gelişlere, sonra tekrar geliş ve gidişlere ve geçip gitmelere ihtiyacım olduğunu anlamaya başladığını bana anlatmaya çalıştı. O, kamp yapmasına karşın (kamp onun gittiği yerlere götürdüğü bir ev gibiydi) beklemeyi ve gelişleri görmeyi seviyordu. Gelişleri seviyor, gidişlere uyum sağlıyordu – güzel bir tesadüf, değil mi ama? Sonra şüphesiz konuyu kısa kesmek ve konuşmayı uzatmamak için hemen o akşam Loire’a doğru yola koyulacağını ve son birkaç fotoğraf daha çekeceğini ekledi.

Yatağın yanına diz çöküp başımı kenara dayadım. Yüzünde dalgın bir ifadeyle saçlarımı okşayarak fısıldadı:

“Ne zaman isterseniz o zaman beni görmeye gelebilirsiniz, Müfettiş Bey.

— Elbette” diye cevap verdim.

Söz verdiğim üzere Andrée ve Albert'e bir kez daha uğradım. Son gün sessiz, sakin ve alacakaranlık sonrası aydınlanmaya başlayan hava gibi narindi. Konuşacak ve onlara durumumu anlatacak cesareti bulamadım. Beni anlamayacaklardı. Neler yaşadığımı hayal dahi edemezlerdi. İlk birkaç saatin heyecanı geçtikten sonra onların yanında kendimi Paris sokaklarında olduğumdan bile yalnız hissettim. Yersiz, yurtsuz. Evet buydu: Kendimi çaresiz bir biçimde ve tam anlamıyla yersiz yurtsuz hissediyordum.

Artık var olacağınız bir yeriniz yoksa, bir role bürünmek, yerinizi kaybettiyseniz yerinizde durmak, artık yaşayacağınız sabit bir yer yoksa başkalarında var olmak, yersiz yurtsuz ve isimsiz olmak çok zor.

Porte de la Plaine'den geçerek çevre bölgeleri terk ettikten hemen sonra sanki eşzamanlı olarak hayatımın farklı dönemlerine dalış yapıyormuşum gibi hissettim. Seneler boyunca beni doğrudan eve götüren bu geri dönüş rotasını takip etmiştim. Alışkanlığım geri gelmiş, farkına bile varmadan kendimi eve dönüş yolunda bulmuştum.

Döner dönmez bütün tanıdık duyguları uyandırma zayıflığına düştüm; çamaşırhanede unuttuğum çamaşırları aldım, bir kruvasan almak için fırına uğradım ve geçerken kasaba selam verdim. Bu arada, biraz hayal kırıklığına uğradım. Varlığım o kadar normal karşılandı ki o ilk alışıldık soru-cevap kısmını atlattıktan sonra dinleyicilerimin artık bana dikkatlerini vermediklerini fark ettim. Yine de tatilimin iyi geçip geçmediğini sormalarının ve bir iki kez mekanik bir şekilde “Her şeye rağmen eve dönmüş olmak güzel bir şey ama, değil mi?” diye sormaları hoşuma gitti. Eski dairemi ziyaret edip apartman görevlisine bana mektup gelip gelmediğini soracak kadar ileri götürdüm işi ama evde yoktu.

Kendimi “Rendez-vous-des-amis”ye zor attım. Aşırı kalabalık dolayısıyla Robert ve Maria'nın işleri başlarından aşkındı. “Hem yarın üç haftalığına kapatıyoruz” dedi yanıma yaklaşan Maria, etrafımızdaki ateşli kalabalık için özür dilercesine sipariş etmediğim bir krem brüleyi önüme koyarken. Günün en önemli haberi üzerinde yapılan yorumlara katılmak için yan masada durdu. Robert bu sabah Rungis'den gelirken karşı kaldırımda mülayim bakışlı, peluş köpekli dilenci François'nun bedeninin tuhaf bir pozisyonda uzanmış olduğunu fark etmişti. Uyuma-

dığını anlayıp polis çağırması için birkaç dakikanın geçmesi gerekmişti.

Yavaş adımlarla arabama geri dönüp direksiyon başına geçtim. Uzun süre hiç hareket etmeden öylece durdum. Bois-auloup korusunu terk ederken yolda geçirdiğim saatleri, dekorun bir parçası olmayı başaramadığım o anı ve ardından gelen o yatışma ve sakinlik hissini hafızamda canlandırdım. Başkalarına söylediğim gibi kendime de yalan söylemeyi, “-mış gibi” yapmayı bırakmayı, geçici edebi hevesleri ve 15. Bölge’deki tiyatromu sonlandırmam gerektiğini düşündüm. Hava değişimi vakti gelmişti. Sessizce, kimseye veda etmeden oradan ayrılmaya karar verdim ve arabayı yavaş yavaş Seine Nehri yönünde sürmeye başladım.

Etnolog yazar Marc Augé'den etnik-kurmaca olarak
nitelendirdiği samimi bir anlatı:
Evsiz Bir Adamın Güncesi.

Emekli olduktan sonra evini boşaltıp eşyalarını satarak
arabasında yaşamaya başlayan bir adamın yerleşik
düzenden, kök salmaktan ve bir yere bağlanmaktan
uzak durmaya çalışmasının hikâyesi. Arka planda
Paris sokakları, ucuz oteller, kalabalığın uğultusu ve
her şeye rağmen yerleşik duygular.

*Her zaman kaçmayı düşledim. Bu düş, gecelerimin sürekli
tekrar eden bir sahnesi oldu. Senaryo hiçbir zaman tam
olarak aynı olmasa da her defasında kendimi mucizevi
bir şekilde varlığımın farkına varmamış düşmanlarca
çevrelenmiş bir halde buluyordum. Bu rüyalar, iki farklı
sonla kendini tekrar edip duruyordu: Ya ben kendimi
gizleme gayretiyle seyirterek oradan ayrılıyordum ya da
paçalarını tutuşarak tam bir panik halinde, son hızla
kaçıyordum. Aynı rüyada birinden ötekine geçtiğim de
oluyordu. Öyle ki, tam sessizce kaçacakken biri beni fark
edip eliyle işaret ediyor, ben de çılgın kalabalığa karışıp
gözden kayboluyordum.*

ISBN 978-975-08-4317-4

9 789750 843174

9 Tl.